

Teataja

Eestikeelne väljaanne

Õigusaktid

61. aastakäik

12. aprill 2018

Sisukord

II Muud kui seadusandlikud aktid

MÄÄRUSED

- ★ Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2018/561, 29. jaanuar 2018, millega muudetakse delegeeritud määrust (EL) 2016/127 seoses jätkupiimasegu valgusisalduse nõuetega ⁽¹⁾ 1
- ★ Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2018/562, 9. aprill 2018, millega muudetakse rakendusmäärust (EL) nr 1354/2011, millega avatakse liidu tariifikvoodid lammaste, kitsede ning lamba- ja kitseliha suhtes 4

OTSUSED

- ★ Komisjoni otsus (EL) 2018/563, 20. november 2017, riigiabi SA.34308 (2013/C) (ex 2013/NN) kohta, mida Kreeka Vabariik andis ettevõtjale Hellenic Defence Systems S.A. (EAS – Ellinika Amyntika Systemata) (teatavaks tehtud numbri C(2017) 7361 all) ⁽¹⁾ 9

III Muud aktid

EUROOPA MAJANDUSPIIRKOND

- ★ EFTA järelevalveameti otsus nr 226/17/COL, 19. detsember 2017, millega vabastatakse Norra kohustusest kohaldada teatavate liikide suhtes Euroopa Majanduspiirkonna lepingu I lisa III peatüki 1. osa punktis 2 osutatud õigusakti (nõukogu direktiiv 66/401/EMÜ söödakultuuride seemne turustamise kohta) [2018/564] 30

⁽¹⁾ EMPs kohaldatav tekst

II

(Muud kui seadusandlikud aktid)

MÄÄRUSED

KOMISJONI DELEGEERITUD MÄÄRUS (EL) 2018/561,

29. jaanuar 2018,

millega muudetakse delegeeritud määrust (EL) 2016/127 seoses jätkupiimasegu valgusisalduse nõuetega

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuni 2013. aasta määrust (EL) nr 609/2013 imikute ja väikelaste toidu, meditsiinilisel näidustusel kasutamiseks ettenähtud toidu ning kehakaalu alandamiseks ettenähtud päevase toidu asendajate kohta, millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 92/52/EMÜ, komisjoni direktiivid 96/8/EÜ, 1999/21/EÜ, 2006/125/EÜ ja 2006/141/EÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/39/EÜ ning komisjoni määrused (EÜ) nr 41/2009 ja (EÜ) nr 953/2009, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 11 lõiget 2,

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjoni delegeeritud määruses (EL) 2016/127 ⁽²⁾ on muu hulgas sätestatud imiku piimasegu ja jätkupiimasegu koostise ja märgistuse nõuded.
- (2) Delegeeritud määrusega (EL) 2016/127 nähakse konkreetselt ette, et lehma- või kitsepiimavalkudest toodetud jätkupiimasegu peab sisaldama valku vähemalt 1,8 g / 100 kcal (0,43 g / 100 kJ).
- (3) Komisjon sai ühelt toidukäitlejalt taotluse lasta turule töötlemata lehmapiimast jätkupiimasegu, mille valgusisaldus on vähemalt 1,61 g / 100 kcal, mis on vähem komisjoni direktiiviga 2006/141/EÜ ⁽³⁾ ja delegeeritud määrusega (EL) 2016/127 lubatust.
- (4) Komisjoni taotluse alusel avaldas Euroopa Toiduohutusamet 5. aprillil 2017 teadusliku arvamuse vähemalt 1,6 g / 100 kcal valgusisaldusega jätkupiimasegude kasutamise ohutusest ja sobivusest imikutele ⁽⁴⁾. Euroopa toiduohutusamet järeldas, et lehma- või kitsepiimapõhise, valgusisaldusega vähemalt 1,6 g / 100 kcal (0,38 g / 100 kJ) ning muus osas asjakohastele liidu nõuetele vastava jätkupiimasegu kasutamine on ohutu ja sobiv tervetele imikutele, kes elavad Euroopas ja tarbivad piisava kvaliteediga lisatoitu. Lähtudes sellest arvamusest ja selleks, et edendada uuenduslike toodete arendamist, tuleks delegeeritud määruses (EL) 2016/127 nõutud lehma- või kitsepiimapõhise jätkupiimasegu minimaalset valgusisaldust vähendada väärtuseni 1,6 g / 100 kcal.
- (5) Delegeeritud määruse (EL) 2016/127 II lisa tuleks seetõttu vastavalt muuta,

⁽¹⁾ ELT L 181, 29.6.2013, lk 35.

⁽²⁾ Komisjoni 25. septembri 2015. aasta delegeeritud määrus (EL) 2016/127, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 609/2013 seoses imiku piimasegu ja jätkupiimasegu koostise ja teabe erinõuetega ning teabega imikute ja väikelaste toitumise kohta (ELT L 25, 2.2.2016, lk 1).

⁽³⁾ Komisjoni 22. detsembri 2006. aasta direktiiv 2006/141/EÜ imiku piimasegude ja jätkupiimasegude kohta ning millega muudetakse direktiivi 1999/21/EÜ (ELT L 401, 30.12.2006, lk 1).

⁽⁴⁾ EFSA Journal 2017; 15(5): 4781.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Delegeeritud määruse (EL) 2016/127 II lisa muudetakse vastavalt käesoleva määruse lisale.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 29. jaanuar 2018

Komisjoni nimel
president
Jean-Claude JUNCKER

LISA

Delegeeritud määruse (EL) 2016/127 II lisa punkti 2.1 tabel („Imiku jätkupiimasegu, mis on toodetud lehmapiima- või kitsepiimavalkudest“) asendatakse järgmisega:

Alammäär	Ülemmäär
0,38 g / 100 kJ (1,6 g / 100 kcal)	0,6 g / 100 kJ (2,5 g / 100 kcal)

KOMISJONI RAKENDUSMÄÄRUS (EL) 2018/562,**9. aprill 2018,****millega muudetakse rakendusmäärust (EL) nr 1354/2011, millega avatakse liidu tariifikvoodid lammaste, kitsede ning lamba- ja kitseliha suhtes**

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007, (¹) eriti selle artikli 187 punkte a ja b,

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjoni rakendusmäärusega (EL) nr 1354/2011 (²) on ette nähtud liidu aastaste imporditariifikvootide avamine lammaste, kitsede ning lamba- ja kitseliha suhtes, sealhulgas Islandilt pärit vastavate toodete suhtes.
- (2) Rakendusmääruse (EL) nr 1354/2011 artiklis 4 on sätestatud, et kõnealuse määrusega avatud tariifikvoote tuleb hallata kooskõlas komisjoni määruse (EMÜ) nr 2454/93 (³) artiklitega 308a ja 308b ning artikli 308c lõikega 1. Määrus (EMÜ) nr 2454/93 asendati komisjoni rakendusmäärusega (EL) 2015/2447 (⁴) ning tunnistati kehtetuks komisjoni rakendusmäärusega (EL) 2016/481 (⁵) alates 1. maist 2016. Seepärast tuleks viited määrusele (EMÜ) nr 2454/93 ajakohastada.
- (3) Lisaks sellele on rakendusmääruse (EL) nr 1354/2011 artikli 5 lõike 2 punktis b sätestatud, et muude kui sooduslepingu alla kuuluvate tariifikvootide puhul on päritolutõend kooskõlas määruse (EMÜ) nr 2454/93 artikliga 47 välja antud päritolusertifikaat. Selgub, et päritolusertifikaati ei ole enam vaja, sest kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 952/2013 (⁶) artikliga 61 võib toll nõuda, et deklarant tõendab kaupade päritolu muul viisil kui ametliku päritolusertifikaadiga. Kooskõlas määruse (EMÜ) nr 2454/93 artikliga 47 välja antud päritolusertifikaat sisaldab ka teavet, mis on endiselt vajalik, et eristada tooteid rümba massi ekvivalendi arvutamise eesmärgil, nagu on ette nähtud rakendusmääruse (EL) nr 1354/2011 artikliga 3. Seepärast tuleks taotleda uut dokumenti, mis sisaldaks kõnealust teavet.
- (4) Euroopa Liit ja Island allkirjastasid lisasoodustusi põllumajandustoodetega kauplemisel käsitleva kirjavahetuse vormis lepingu (edaspidi „leping“) 23. märtsil 2017. Lepingu liidu nimel allkirjastamine kiideti heaks nõukogu otsusega (EL) 2016/2087 (⁷) ja lepingu sõlmimine nõukogu otsusega (EL) 2017/1913 (⁸).

(¹) ELT L 347, 20.12.2013, lk 671.

(²) Komisjoni 20. detsembri 2011. aasta rakendusmäärus (EL) nr 1354/2011, millega avatakse liidu tariifikvoodid lammaste, kitsede ning lamba- ja kitseliha suhtes (ELT L 338, 21.12.2011, lk 36).

(³) Komisjoni 2. juuli 1993. aasta määrus (EMÜ) nr 2454/93, millega kehtestatakse rakendussätted nõukogu määrusele (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (EÜT L 253, 11.10.1993, lk 1).

(⁴) Komisjoni 24. novembri 2015. aasta rakendusmäärus (EL) 2015/2447, millega nähakse ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 952/2013 (millega kehtestatakse liidu tolliseadustik) teatavate sätete üksikasjalikud rakenduseeskirjad (ELT L 343, 29.12.2015, lk 558).

(⁵) Komisjoni 1. aprilli 2016. aasta rakendusmäärus (EL) 2016/481, millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 2454/93, millega kehtestatakse rakendussätted nõukogu määrusele (EMÜ) nr 2913/92, millega kehtestatakse ühenduse tolliseadustik (ELT L 87, 2.4.2016, lk 24).

(⁶) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määrus (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (ELT L 269, 10.10.2013, lk 1).

(⁷) Nõukogu 14. novembri 2016. aasta otsus (EL) 2016/2087 Euroopa Liidu ja Islandi vahelise lisasoodustusi põllumajandustoodetega kauplemisel käsitleva kirjavahetuse vormis lepingu Euroopa Liidu nimel allkirjastamise kohta (ELT L 324, 30.11.2016, lk 1).

(⁸) Nõukogu 9. oktoobri 2017. aasta otsus (EL) 2017/1913 Euroopa Liidu ja Islandi vahelise lisasoodustusi põllumajandustoodetega kauplemisel käsitleva kirjavahetuse vormis lepingu sõlmimise kohta (ELT L 274, 24.10.2017, lk 57).

- (5) Kooskõlas lepingu V lisaga lisab liit Islandi jaoks praegu kehtivale tollimaksuvabale kvoodile üldkoguse 1 200 tonni lamba- ja kitseliha, mis kuuluvad tariifikoodide 0204 ja 0210 alla, ning avab liidu uue tollimaksuvaba kvoodi 300 tonnile lambalihale, mis kuulub tariifikoodi 1602 90 alla. Lisakogus 1 200 tonni ja uus kogus 300 tonni tuleb saavutada lepingu V lisas esitatud tabeli kohaselt.
- (6) Rakendusmäärusega (EL) nr 1354/2011 avatud tariifikvootide alusel imporditavate toodete kogused on väljendatud rümba massi ekvivalendina, mis arvutatakse kõnealuse määruse artiklis 3 sätestatud koefitsientide abil. Töödeldud lambaliha uue kvoodi jaoks tuleks kehtestada rümba massi ekvivalendiks ümberarvestamise koefitsient.
- (7) Seepärast on rakendusmäärust (EL) nr 1354/2011 vaja vastavalt muuta.
- (8) Lepingus on ette nähtud selle jõustumine 1. mail 2018. Lepingu kohaselt 2018. aastaks kättesaadavaks tehtavad lamba- ja kitseliha lisakogused ning uue kvoodi kohased töödeldud lambaliha kogused tuleks arvutada proportsionaalselt, võttes arvesse lepingu jõustumise kuupäeva.
- (9) Rakendusmääruse (EL) nr 1354/2011 uute sätete sujuva rakendamise hõlbustamiseks tuleks käesolevas määruses sätestatud meetmeid kohaldada alates samast kuupäevast, mis on lepingu jõustumiskuupäev.
- (10) Käesoleva määrusega ette nähtud meetmed on kooskõlas põllumajandusturgude ühise korralduse komitee arvamusega,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Rakendusmäärust (EL) nr 1354/2011 muudetakse järgmiselt.

- 1) Artikli 3 lõikesse 2 lisatakse järgmine punkt e:

„e) töödeldud lambaliha: 1,00.“

- 2) Artikkel 4 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 4

Erandina määruse (EÜ) nr 1439/95 II jaotise A ja B osast hallatakse käesoleva määruse lisas sätestatud tariifikvootide kooskõlas komisjoni rakendusmääruse (EL) 2015/2447 (*) artiklitega 49–54. Impordilitsentse ei nõuta.

(*) Komisjoni 24. novembri 2015. aasta rakendusmäärus (EL) 2015/2447, millega nähakse ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 952/2013 (millega kehtestatakse liidu tolliseadustik) teatavate sätete üksikasjalikud rakenduseeskirjad (ELT L 343, 29.12.2015, lk 558).“

- 3) Lisatakse artikkel 4a:

„Artikkel 4a

1. Selliste toodete päritolu, mille suhtes kohaldatakse muud kui sooduslepingust tulenevat tariifikvooti, määratakse kindlaks kooskõlas liidus kehtivate õigusnormidega.

2. Selliste toodete päritolu, mille suhtes kohaldatakse sooduslepingu alla kuuluvat tariifikvooti, määratakse kindlaks kooskõlas kõnealuse lepingu sätetega.“

- 4) Artikkel 5 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 5

1. Lisas kindlaksmääratud tariifikvootide kasutusõiguse saamiseks tuleb liidu tolliasutustele esitada kehtiv päritolutõend ja asjaomaste kaupade vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsioon.

2. Sooduslepingu alla kuuluva tariifikvoodi puhul on lõikes 1 osutatud päritolutõend kõnealusel lepingus osutatud päritolutõend.

Muude kui sooduslepingust tulenevate tariifikvootide puhul kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 952/2013 (*) artiklit 61.

Kui päritoluriigiks oleva sama kolmanda riigi ning esimese ja teise lõigu alla kuuluvad tariifikvoodid ühendatakse, tuleb liidu tolliasutustele esitada asjaomases lepingus sätestatud päritolutõend koos asjaomaste kaupade vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsiooniga.

3. Muude kui sooduslepingust tulenevate tariifikvootide puhul tuleb liidu tolliasutustele esitada asjaomaste kaupade vabasse ringlusse lubamise tollideklaratsioon ja päritoluriigiks oleva kolmanda riigi pädeva asutuse või ameti välja antud dokument. Dokument peab sisaldama järgmist:

- a) kauba saatja nimi;
- b) toote liik ja selle CN-kood;
- c) pakkeüksuste arv, nende laad, märgistus ja numbrid;
- d) asjaomase tariifikvoodi järjekorranumber või järjekorranumbrid;
- e) kogunetokaal käesoleva määruse artikli 3 lõikes 2 täpsustatud koefitsiendikategooria kaupa.

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määrus (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (ELT L 269, 10.10.2013, lk 1).“

5) Lisa asendatakse käesoleva määruse lisas esitatud tekstiga.

Artikkel 2

Käesolev määrus jõustub kolmandal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. maist 2018.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel, 9. aprill 2018

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Phil HOGAN

LISA

„LISA

LAMB- JA KITSSELIHA (rümbe massi ekvivalendina tonnides (t)) LIIDU TARIIFIKVOODID

CN-koodid	Väärtuseline tollimaks %	Koguseline tollimaks EUR / 100 kg	Järjekorranumber saabumise järjekorras teenindamise põhimõtte alusel					Päritolu	Aastane kogus tonnides rümbe massi ekvivalendina	
			Elusloomad (koefitsient = 0,47)	Kondita lambatalleliha (¹) (koefitsient = ,67)	Kondita lambaliha (²) (koefitsient = 1,81)	Kondiga liha ja rümbad (koefitsient = 1,00)	Töödeldud lambaliha (koefitsient = 1,00)			
0204	Null	Null	—	09.2101	09.2102	09.2011	—	Argentina	23 000	
			—	09.2105	09.2106	09.2012	—	Austraalia	19 186	
			—	09.2109	09.2110	09.2013	—	Uus-Meremaa	228 254	
			—	09.2111	09.2112	09.2014	—	Uruguay	5 800	
			—	09.2115	09.2116	09.1922	—	Tšiili (³)	8 000	
			—	09.2121	09.2122	09.0781	—	Norra	300	
			—	09.2125	09.2126	09.0693	—	Gröönimaa	100	
			—	09.2129	09.2130	09.0690	—	Fääri saared	20	
			—	09.2131	09.2132	09.0227	—	Türgi	200	
			—	09.2171	09.2175	09.2015	—	Muud (⁴)	200	
			—	09.2178	09.2179	09.2016	—	<i>Erga omnes</i> (⁵)	200	
0204 0210 99 21, 0210 99 29, ex 0210 99 85	Null	Null	—	09.2119	09.2120	09.0790	—	Island	2018. aasta	2 117
									2019. aasta	2 783
									Alates 2020. aastast	3 050

CN-koodid	Väärtuseline tollimaks %	Koguseline tollimaks EUR / 100 kg	Järjekorranumber saabumise järjekorras teenindamise põhimõtte alusel					Päritolu	Aastane kogus tonnides rümba massi ekvivalendina	
			Elusloomad (koefitsient = 0,47)	Kondita lambatalleliha ⁽¹⁾ (koefitsient = ,67)	Kondita lambaliha ⁽²⁾ (koefitsient = 1,81)	Kondiga liha ja rümbad (koefitsient = 1,00)	Töödeldud lambaliha (koefitsient = 1,00)			
0104 10 30 0104 10 80 0104 20 90	10 %	Null	09.2181	—	—	09.2019	—	<i>Erga omnes</i> ⁽⁵⁾	92	
ex 1602 90 10, 1602 90 91	Null	Null	—	—	—	—	09.2118	Island	Alates 1. maist 2018	67
									2019. aasta	233
									Alates 2020. aastast	300

⁽¹⁾ Ja kitsetalleliha.

⁽²⁾ Ja muu kitseliha peale talleliha.

⁽³⁾ Tšiili tariifikvoot suureneb 200 t aastas.

⁽⁴⁾ „Muud“ tähendab kõiki WTO liikmeid, v.a Argentina, Austraalia, Uus-Meremaa, Uruguay, Tšiili, Gröönimaa ja Island.

⁽⁵⁾ „*Erga omnes*“ viitab päritolule mis tahes riigist, sealhulgas käesolevas tabelis loetletud riigid.“

OTSUSED

KOMISJONI OTSUS (EL) 2018/563,

20. november 2017,

riigiabi SA.34308 (2013/C) (ex 2013/NN) kohta, mida Kreeka Vabariik andis ettevõtjale Hellenic Defence Systems S.A. (EAS – Ellinika Amyntika Systimata)

(teatavaks tehtud numbri C(2017) 7361 all)

(Ainult ingliskeelne tekst on autentne)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 108 lõike 2 esimest lõiku,

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna lepingut, eriti selle artikli 62 lõike 1 punkti a,

olles vastavalt eespool nimetatud sätetele kutsunud huvitatud isikuid üles esitama märkusi ⁽¹⁾

ning arvestades järgmist:

1. MENETLUS

- (1) Oma majandusliku kohandamisprogrammi raames on Kreeka alustanud erastamisprogrammi ⁽²⁾. Riigile kuuluv ettevõtte Hellenic Defence Systems S.A (edaspidi „HDS“) lisati algul programmi eesmärgiga see erastada.
- (2) 2012. aasta jaanuaris teavitas Kreeka Vabariigi varaarendusfond (edaspidi „HRADF“) ⁽³⁾ komisjoni HDSi kavandatavast erastamisest. Et saada selgust, kas selle käigus võib tekkida riigiabiga seotud probleeme, algatas komisjon 1. veebruaril 2012 omal algatusel uurimise ja alustas esialgset läbivaatamist.
- (3) Läbivaatamine näitas, et HDS võis olla riigiabi meetmetest kasu saanud. Komisjon palus teavet 16. veebruari 2012. aasta, 4. aprilli 2012. aasta, 10. aprilli 2012. aasta, 4. mai 2012. aasta, 4. juuli 2012. aasta ja 24. juuli 2012. aasta kirjadega. Kreeka ametiasutused vastasid 9. märtsil 2012, 18. juulil 2012 ja 20. augustil 2012. Komisjoni talitused ning Kreeka ametiasutuste ja HRADFi esindajad kohtusid 26. märtsil 2012, 30. aprillil 2012 ja 11. septembril 2012.
- (4) 6. märtsi 2013. aasta kirjaga (edaspidi „6. märtsi 2013. aasta otsus“) teatas komisjon Kreekale, et ta on otsustanud algatada Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 108 lõikes 2 sätestatud menetluse seoses teatavate abimeetmetega, mida on kirjeldatud punktis 2.2 (edaspidi „ametlik uurimismenetlus“).
- (5) Komisjoni 6. märtsi 2013. aasta otsus menetluse algatamise kohta avaldati *Euroopa Liidu Teatajas* ⁽⁴⁾. Komisjon kutsus Kreeka ametiasutusi ja huvitatud isikuid üles esitama abimeetmete kohta märkusi.
- (6) Kreeka ametiasutused esitasid oma märkused komisjonile 1. juulil 2013. Komisjon ei saanud märkusi üheltki huvitatud isikult.

⁽¹⁾ ELT C 152, 30.5.2013, lk 1.

⁽²⁾ Vt *Kreeka teine majanduslik kohandamisprogramm – esimene läbivaatamine, detsember 2012*, http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/occasional_paper/2012/pdf/ocp123_en.pdf.

⁽³⁾ Kreeka Vabariigi varaarendusfond (Hellenic Republic Asset Development Fund, HRADF) on 1. juulil 2011 asutatud äriühing (*société anonyme*), mille eesmärk on hallata erastamisprotsessi.

⁽⁴⁾ Vt joonealune märkus 1.

- (7) Komisjon palus Kreekalt lisateavet 23. juuli 2013. aasta, 21. augusti 2014. aasta, 11. novembri 2014. aasta, 28. jaanuari 2016. aasta, 27. mai 2016. aasta ja 8. juuni 2017. aasta kirjadega. Kreeka ametiasutused vastasid 7. augustil 2013, 22. septembril 2014, 16. detsembril 2014, 25. veebruaril 2016, 24. juunil 2016, 17. novembril 2016 ja 3. juulil 2017. Ajavahemikul august 2013 – august 2014 andsid Kreeka ametiasutused ka mitu korda lisateavet, mis käsitles eelkõige HDSi tegevuse eraldamist tsiviil- ja sõjavaldkonna tegevuseks. Komisjoni talitused ja Kreeka ametiasutuste esindajad kohtusid 2013. aasta septembris Ateenas mitu korda. Lisaks toimus 17. märtsil 2016 komisjoni talituste ja Kreeka ametiasutuste vahel telefonikonverents.
- (8) 30. märtsi 2017. aasta kirjaga nõustusid Kreeka ametiasutused, et käesolev otsus võetakse vastu ja tehakse teatavaks üksnes inglise keeles.

2. ABI ÜSIKASJALIK KIRJELDUS

2.1. Abisaaja

2.1.1. HDSi tutvustus

- (9) HDS oli ettevõtte, mis tegeles kaitse- ja tsiviilotstarbeliste toodete tootmisega. 99,8 % sellest kuulus Kreeka riigile, 0,18 % pangale Piraeus Bank (erafinantsasutus) ja 0,02 % üksikisikutele. HDS asutati 2004. aastal pärast ettevõtete Greek Power and Cartridge Company SA (edaspidi „PYRKAL“) ja Hellenic Arms Industry SA (edaspidi „EBO“) ühinemist. 31. juulil 2011 oli HDSil umbes 1 000 töötajat ning seega võis seda pidada suureks ettevõtteks⁽⁵⁾. Aastatel 2004–2011 oli ettevõtte tootmise jaotus väljendatuna keskmise protsendina käibest Kreeka ametiasutuste andmetel järgmine:
- a) sõjaotstarbeline tootmine: ⁽⁶⁾ 94,34 %;
- b) tsiviilotstarbeline tootmine: ⁽⁷⁾ 5,66 %.
- (10) HDSil oli viis tööstusrajatist Kreeka eri paikades: [...] ^(*) Tsiviilotstarbeline tootmine toimus Lavrioni tööstusrajatise tehases ja Hymettuse rajatise tootmisliinil.
- (11) HDSil oli kaks peamist 100 % osalusega tütarettevõtet – kahesuguse kasutusega tooteid ⁽⁸⁾ tootev Electromechanica Kymi Ltd. ja tsiviilotstarbelisi tooteid ⁽⁹⁾ tootev Ipiros Metalworks Industry S.A. – ning üheksa väiksemat tütarettevõtet.
- (12) Komisjon viitab käesolevas otsuses HDSile kui kontsernile.

2.1.2. HDSi finantstulemused

- (13) Kreeka ametiasutuste esitatud teabe kohaselt olid HDSi peamised finantsandmed 6. märtsi 2013. aasta otsuse uurimiselaste meetmete võtmise perioodil, st aastatel 2004–2011, sellised, nagu esitatud tabelis 1.

Tabel 1

HDSi peamised kontserni tasandi finantsandmed aastatel 2004–2011 (miljonites eurodes)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Käive	97,3	91,4	94,7	63,8	62,1	53,9	31,3	39,2
Maksueelne kasum	– 132,1	– 94,7	– 110,5	– 118,9	– 146,9	– 173	– 138,7	10,9

⁽⁵⁾ Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus 2003/361/EÜ, millega määratletakse mikro-, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad (ELTL 124, 20.5.2003, lk 36).

⁽⁶⁾ Sealhulgas jalaväerelvad, laskemoon, relvasüsteemid ja õhusõidukite kütusepaagid.

⁽⁷⁾ Sealhulgas väikesed püstolid, lõhkeained ehitustöödeks ja ilutulestikud.

^(*) [...] ärisaladused

⁽⁸⁾ Vormirõivad ja rõivamanused.

⁽⁹⁾ Vasesulamite töötlemine münditoorikute jaoks jne.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Aktiikapital	400,3	461,4	489,0	493,0	493,0	493,0	493,0	651,2
Omakapital	41,2	7,7	- 75,3	- 282,7	- 418,7	- 594,0	- 676,3	- 537,7
Eelmiste aastate kahjum	215,96	348,06	442,7	553,2	672,1	819,0	992,0	1 130,7

Allikas: Kreeka ametiasutuste 3. juuli 2017. aasta kiri.

2.2. Meetmete kirjeldus

- (14) Oma 6. märtsi 2013. aasta otsusega teavitas komisjon Kreekat, et oli otsustanud algatada ametliku uurimismenetluse seoses järgmise kolme meetmega.

2.2.1. 1. meede: riigigarantiid

- (15) Kreeka ametiasutuste esitatud teabe kohaselt andis riik aastatel 2004–2011 HDSile riigigarantii Kreekas tegutsevatelt eri pankadelt saadud 11 pangalaenule, mille intressimäärad olid erinevad; garantiipremia (garantiitasu), mille ettevõtte pidi Kreekale maksma peale pankadele makstavate osamaksete, oli 1 %. Kreeka ametiasutused on selgitanud, et nende laenude tagatiseks vara ei panditud. Laenude kogusumma oli 942,05 miljonit eurot, millest HDS on jätnud tasumata rohkem kui 246 miljonit eurot, mistõttu tuli kasutusele võtta vastavad riigigarantii meetmed. Komisjoni ei teavitatud riigiabi hindamiseks ühestki neist riigigarantiidest.
- (16) Oma 9. märtsi 2012. aasta ja 3. juuli 2017. aasta kirjades esitasid Kreeka ametiasutused loetelu riigigarantiidest ning tasumata jäetud maksetest, nagu esitatud tabelites 2 ja 3.

Tabel 2

Kreeka riigigarantiid HDSi laenudele

Riigigarantiiga laenud								
Märkus	Pank	Laenu liik	Väljamakse kuupäev	Garantii andmise kuupäev	Vahendustasu (%)	Kogusumma	Kestus	Intressimäär
Summad on esitatud eurodes								
1	National Bank	Obligatsioonilaen	2009	23.7.2009 (Kreeka valitsuse ametlik väljaanne 1554/28-9-2009)	1	195 000 000	5 aastat	2,6055 % + 1,85 %
2	National Bank	Laen	2005	17.3.2005 (Kreeka valitsuse ametlik väljaanne 387/24-3-2005)	1	30 000 000	10 aastat	3,54 % + 0,14 %
3	Alpha Bank	Obligatsioonilaen	2006	18.4.2006 (Kreeka valitsuse ametlik väljaanne 550/3-5-2006)	1	164 000 000	12 aastat	4,019 % + 0,12 %

Riigigarantiiga laenud

Märkus	Pank	Laenu liik	Väljamakse kuupäev	Garantii andmise kuupäev	Vahendus-tasu (%)	Kogusumma	Kestus	Intressi-määr
4	National Bank	Laen	2004	3.3.2004 (Kreeka valitsuse ametlik väljaanne 494/5-3-2004)	1	10 000 000	10 aastat	6 miljonit eurot EUR + 0,135 %
5	National Bank	Obligat-sioonilaen	2008	21.4.2008 (Kreeka valitsuse ametlik väljaanne 788/6-5-2007)	1	213 000 000	15 aastat	4,63 % + 0,29 %
6	Emporiki Bank	Obligat-sioonilaen	2007	25.4.2007 (Kreeka valitsuse ametlik väljaanne 720/8-5-2007)	1	175 000 000	20 aastat	4,605 % + 0,06 %
7	National Bank	Laen	2004	15.12.2004 (Kreeka valitsuse ametlik väljaanne 1886/20-12-2004)	1	15 050 000	10 aastat	3,36 % + 0,14 %
8	National Bank	Laen	2004	21.6.2004 (Kreeka valitsuse ametlik väljaanne 963/28-6-2004)	1	40 000 000	10 aastat	6 miljonit eurot EUR + 0,135 %
9	Alpha bank	Laen	2005	28.6.2005 (Kreeka valitsuse ametlik väljaanne 911/4-7-2005)	1	60 000 000	10 aastat	2,974 % + 0,09 %
10	National Bank, Alpha Bank, EFG Eurobank	Obligat-sioonilaen	2011	29.7.2011 (Kreeka valitsuse ametlik väljaanne 1823/12-8-2011)	1	30 000 000	2 aastat	9,70 %
11	Tbank	Obligat-sioonilaen	2011	4.11.2011 (Kreeka valitsuse ametlik väljaanne 2495/4-11-2011)	1	10 000 000	2 aastat	12 %
Kokku						942 050 000		

Allikas: Kreeka ametiasutuste 9. märtsi 2012. aasta ja 3. juuli 2017. aasta kirjad.

Tabel 3

Kreeka riigigarantiiga laenude tagasimaksud, mille HDS on jätnud tasumata

Laenukohustuse täitmata jätmise kuupäev	Summa (eurodes)	Laenukohustuse täitmata jätmise kuupäev	Summa (eurodes)
2004		2008	
[...]		[...]	
Kokku	583 288,89	Kokku	10 953 074,99
2005		2009	
[...]		[...]	
Kokku	3 449 021,79	Kokku	31 578 868,23
2006		2010	
[...]		[...]	
Kokku	4 703 698,18	Kokku	89 679 233,21
2007		2011	
[...]		[...]	
Kokku	15 307 189,45	Kokku	90 305 615,31

Allikas: Kreeka ametiasutuste 9. märtsi 2012. aasta kiri.

2.2.2. 2. meede: 2003. aasta toetus

- (17) Kreeka ametiasutuste esitatud teabe kohaselt andis riik HDSile 2003. aastal investeerimisplaani [...] elluviimiseks 10 miljonit eurot toetust üksnes sõjaotstarbelise tootmise jaoks. Sellest toetusest komisjoni riigiabi hindamiseks ei teavitatud.

2.2.3. 3. meede: 2011. aasta kapitali suurendamine

- (18) HDSi 2011. aasta detsembri finantsaruande kohaselt suurendati 2011. aasta jooksul ettevõtte aktsiakapitali 158,2 miljoni euro võrra.
- (19) HDSi 2011. aasta juuni poolaasta aruande kohaselt suurendati kapitali 2011. aasta esimesel poolal kaks korda, nimelt 50,6 miljoni euro võrra (2011. aasta märts) ja 62,5 miljoni euro võrra (2011. aasta mai). Arvestades seda, et aktsiakapital suurenes 2011. aasta jooksul kokku 158,2 miljonit eurot, näib, et kapitali suurendati 2011. aasta teisel poolal kolmandat korda, 45,1 miljoni euro võrra. Kapitali suurendamiseks eraldas vahendeid üksnes riik kui põhiaktsionär.

2.3. Menetluse algatamise põhjused

- (20) 6. märtsi 2013. aasta otsusega jõudis komisjon esialgsele järeldusele, et need kolm meetet, millest ei teatatud, on seostatavad riigiga, abi anti riigi ressurssidest ja meetmed olid valikulised. Seetõttu võisid need kahjustada konkurentsi ja Euroopa Liidu siseturgu. Lisaks jõudis komisjon esialgsele järeldusele, et 2004. aasta päästmise ja ümberkorraldamise suuniste⁽¹⁰⁾ tähenduses oli HDS eespool nimetatud meetmete võtmise ajal raskustes olev äriühing. Komisjon kahtles, kas turumajanduse tingimustes tegutsev investor oleks HDSile selliseid rahalisi vahendeid eraldanud (garantiid, toetus ja kapitali suurendamine). Komisjon jõudis seega esialgsele järeldusele, et need kolm meetet andsid HDSile eelise.

⁽¹⁰⁾ Komisjoni teatis „Ühenduse suunistes raskustes olevate äriühingute päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta“ (ELT C 244, 1.10.2004, lk 2).

- (21) Lisaks märkis komisjon, et kuigi HDS tootis peamiselt sõjaotstarbelisi tooteid Kreeka sõjaväele, polnud Kreeka esialgse läbivaatamise käigus ELi toimimise lepingu artikli 346 lõike 1 punkti b kohaldamist põhjendanud ega sellele ametlikult tuginenud ning et seda artiklit ei saanud seega selles etapis hindamisel arvesse võtta.
- (22) Eeltoodut arvesse võttes jõudis komisjon esialgsele järeldusele, et need kolm meetet on ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses riigiabi. Komisjon väljendas ka kahtlust, kas see abi sobib kokku siseturuga ning eelkõige 2004. aasta päästmise ja ümberkorraldamise suunistega, mis olid ja on asjakohane õigusraamistik raskustes olevatele ettevõtjatele aastatel 2004–2011 antud riigiabi hindamiseks.

3. KREEKA MÄRKUSED

3.1. Sõja- ja tsiviilotstarbelise tootmise eristamine – Kreeka olulised julgeolekuhid

- (23) Ametliku uurimismenetlusega seotud märkustes väitsid Kreeka ametiasutused, et nimetatud kolme meetme eesmärk oli üksnes toetada HDSi sõjaotstarbelist tootmist ning et need kõik olid vajalikud Kreeka oluliste julgeolekuhuvide kaitsmiseks.
- (24) Kreeka ametiasutused esitasid ettevõtte kogutulude jaotuse ajavahemiku 2004–2011 kohta, mis näitas, et kogutulust 482,4 miljonit eurot 91,23 % moodustas tulu lepingutest, mis käsitlesid sõjaotstarbelisi tooteid, mida müüdi Kreeka relvajõududele või mis olid seotud Kreeka relvajõudude kohustustega või riigikaitse ja julgeolekuga, 3,11 % tulenes lepingutest, mis käsitlesid (muu hulgas Küprosesse) eksporditud sõjaotstarbelisi tooteid, ning 5,66 % tulenes tsiviilotstarbeliste toodete müügist.
- (25) Seoses HDSi tsiviilotstarbelise tootmisega väitsid Kreeka ametiasutused, et see toimus tootmisliinidel, mis olid sõjaotstarbelisest tootmisest (...) füüsiliselt ja korralduslikult eraldi, ning et HDS pidas sõja- ja tsiviilotstarbelise tootmise kulude ja tulude kohta eraldi raamatupidamisarvestust.
- (26) Sõjaotstarbelise tootmise kohta märkisid Kreeka ametiasutused, et see oli lahutamatu seotud Kreeka relvajõudude nõudmistega ja varustamisega ning et see hõlmas üksnes tooteid, mis on esitatud relvade, laskemoona ja sõjavarustuse nimekirjas, mille nõukogu koostas 1958. aastal (edaspidi „nõukogu 1958. aasta nimekiri“) ⁽¹⁾. Sellega seoses esitas Kreeka kokkuvõtte HDSi kõigist sõjaotstarbelise tootmisega seotud lepingutest ja müükidest alates 2003. aastast; see hõlmas laskemoona, sealhulgas kerge laskemoona, granaate, tankide laskemoona, relvasüsteeme, jalaväerelvi, sealhulgas püstoleid, püsse, mortiire, ning lennundustooteid, sealhulgas kütusepaake ja õhusõidukite väliseid püloone. Kreeka ametiasutused selgitasid ühtlasi, et HDSi sõjaotstarbelisi tooteid toodeti üksnes konkreetsete lepingute alusel, mis tähendab, et HDSil polnud sõjaotstarbeliste toodete varusid.
- (27) Kreeka ametiasutuste teabe kohaselt moodustavad HDSi sõjaotstarbelised tootmisliinid ainsa riikliku tööstuskompleksi, mida kasutatakse Kreekas relvade ja laskemoona tootmiseks ning mis on seega Kreeka riikliku kaitsetööstuse taristu oluline osa. HDS asutati kaitsetööstusettevõtteks ja see on seni ka sellena tegutsenud. Selle taristuid võeti alati Kreeka riiklikus kaitseplaneerimises arvesse, et need teeniksid riigikaitse ja julgeoleku huve. Seetõttu pidi HDS säilitama nõukogu 1958. aasta nimekirja toodete jaoks oma sõjaotstarbeliste tootmisliinide täieliku reservtootmisvõimsuse, mis ületas tegelikku nõudlust, et kaitsta Kreeka olulisi julgeolekuhuve, näiteks tagada Kreeka relvajõududele tarnekindlus ja nende tegevusautonoomia ning olla võimeline rahuldama nõudlust kriisi-, mobilisatsiooni- ja sõjaajal.
- (28) Sellest tulenevalt väitsid Kreeka ametiasutused, et Kreeka geopoliitilise olukorra tõttu, mis nõuab põhilist omavarustatust vajalike relvade ja laskemoona valdkonnas, oli HDSi sõjaotstarbeline toodang oluline riigi julgeoleku tagamiseks.
- (29) Seoses sõjaotstarbeliste toodete ekspordiga rõhutasid Kreeka ametiasutused, et ekspordist saadud kogutulu alates ettevõtte asutamisest 2004. aastal kuni 2011. aastani oli 15,02 miljonit eurot (st 3,1 % kogutulust või 3,3 % kaitsetegevusega seotud tulust). [...].

⁽¹⁾ 1958. aastal koostas nõukogu oma otsuse 255/58 D lisa 1. liitena relvade, laskemoona ja sõjavarustuse nimekirja, millele kohaldati ELi toimimise lepingu artikli 346 lõike 1 punkti b esimest lauset. Nimekirja ei avaldatud ametlikult, aga nüüd on see üldsusele kättesaadav.

- (30) Kreeka ametiasutused väitsid, et ekspordi ülejäänud osa, mille osakaal on HDSi kogukäibes väga väike, on seotud ekspordiga kolmandatesse riikidesse [...] HDSiga ilma konkursita sõlmitud lepingute alusel. [...].
- (31) Kokkuvõttes selgitasid Kreeka ametiasutused seoses sõjaotstarbelise tootmisega, et kõnealuse kolme meetme eesmärk oli toetada sõjavarustuse tootjat, kellel on oluline osa Kreeka relvajõudude varustamises relvade ja laskemoonaga. Seega on ettevõtte tegevus tähtis Kreeka oluliste julgeolekuhuvid kaitsemiseks. Kreeka ametiasutused toetasid oma väiteid viidetega mitmesugustele Kreeka õigusaktidele, mille kohaselt oli ettevõtete EBO ja PYRKAL ülesanne, mis hiljem HDSile üle anti, teenida Kreeka olulisi julgeolekuhuve⁽¹²⁾.
- (32) Nende argumentidega tuginesid Kreeka ametiasutused uurimiseliste meetmete puhul sõnaselgelt ELi toimimise lepingu artikli 346 lõike 1 punktile b ja väitsid, et meetmed olid vajalikud Kreeka oluliste julgeolekuhuvid kaitseks ning seotud relvade, laskemoona või sõjavarustuse tootmise või kaubandusega.
- (33) [...]
- (34) Kreeka ametiasutused tunnistasid lisaks, et HDSi tsiviilotstarbeline tootmine oli kahjumis. Nad selgitasid, et kahjumit põhjustasid HDSi suured tegevuskulud, mis olid seotud asjaoluga, et osa tsiviilotstarbelisest tootmisest anti üle sõjaotstarbelisele tootmisele Kreeka relvajõududega sõlmitud lepingute jaoks. Seda tehti ilma vastava võla tekkimiseta sõjaotstarbelise tootmise raamatupidamises. Ühtlasi kasutati vahel nii sõja- kui ka tsiviilotstarbeliste tootmisliinide puhul HDSi haldus- ja turustusteenuseid.

3.2. 1. meede: riigigarantiid

- (35) Kreeka ametiasutused väitsid, et 1. meetme eesmärk oli üksnes toetada HDSi sõjaotstarbelist tootmist, sest laene kasutati ainult sõjalisel otstarbel, mis oli otseselt seotud Kreeka oluliste julgeolekuhuvid kaitsemisega. Kreeka ametiasutuste arvates järeldub sellest, et 1. meetme puhul ei tohiks hinnata riigiabi olemasolu, sest sellele kehtiks ELi toimimise lepingu artikli 346 lõike 1 punktis b sätestatud erand. Kreeka ametiasutused on seoses sellega väitnud, et sõjaotstarbeline tootmine oli tsiviilotstarbelisest tootmisest eraldi ning et õigusaktid, mille alusel riigigarantiid anti, sisaldasid viidet, mille kohaselt oli antud laenude eesmärk „katta ettevõtte tegevusvajadused, et toota riigile sõjavarustust“.
- (36) Lisaks selgitasid Kreeka ametiasutused, et HDSil oleks olnud võimatu pantida kõnealuste laenude tagatiseks vara, sest HDSi käitisid riiklikud julgeolekueeskirjad, mis ei võimaldanud neile juurdepääsu. Seetõttu oleks ettevõtte kinnisvara tagatisena kasutamine Kreeka ametiasutuste sõnul vastuolus riiklike julgeolekueesmärkidega, mida ettevõtte teenis, ja sellega oleks võinud kaasneda salastatud teabe avalikustamine. Sellest tulenevalt ei saanud HDS proovida võtta laenu pankadelt, pakkudes osa oma kinnisvarast tagatisena. Seega väitsid Kreeka ametiasutused, et põhjus, miks ettevõtte ei üritanud pangalaene ilma riigigarantiideta saada, ei seisnenud ettevõtte võimetuses laenu saada, vaid asjaolus, et ettevõttel takistas tagatise andmist risk, mis sellega oleks kaasnud riiklikele julgeolekuhuvidele.
- (37) Seoses riigigarantiiga 30 miljoni eurosele laenule pankadelt National Bank of Greece, Alpha Bank ja EFG Eurobank 2011. aastal (laen number 10 tabelis 2 allpool) selgitasid Kreeka ametiasutused oma 7. augusti 2013. aasta ja 3. juuli 2017. aasta kirjades, et lõpuks sai HDS 8. septembril 2011 üksnes ettemakse 6 miljonit eurot ning et pärast pankade loobumist anti HDSile 19. märtsil 2013 üksnes 7 095 858 eurot sellest obligatsioonilaenust. Seega ei tohiks sellest riigigarantiist saadud eelis nimetatud summat ületada.
- (38) Ka seoses riigigarantiiga 10 miljoni eurosele laenule pangalt Tbank 2011. aastal (laen number 11 tabelis 2) selgitasid Kreeka ametiasutused oma 3. juuli 2017. aasta kirjas, et HDS sai ettemakse 6 miljonit eurot (millest 3 miljonit eurot saadi 5. juulil 2011 ja veel 3 miljonit eurot 2. novembril 2011). Kuna obligatsioonilaenu ei antud, väidavad Kreeka ametiasutused, et ettemakse polnud riigigarantiiga kaetud.
- (39) Kreeka ametiasutuste sõnul moodustasid riigigarantiid laenudele 2011. aastal seetõttu kokku 7 095 858 eurot, mitte 40 miljonit eurot, nagu algul 6. märtsi 2013. aasta otsuses mainitud. Muude aastate garantiide ja laenude kohta Kreeka ametiasutused vastuväiteid ei esitanud.

⁽¹²⁾ Presidendi dekreet 514/1977 (ametliku väljaande viide A/165/14.6.1977); seadus 3978/2011 (ametliku väljaande viide FEK A/137/16.6.2011).

3.3. 2. meede: 2003. aasta toetus

- (40) Kreeka ametiasutused väitsid, et 2. meetme eesmärk oli samuti üksnes toetada HDSi sõjaotstarbelist tootmist ja et selle puhul ei tohiks hinnata riigiabi olemasolu, sest sellele kehtiks ELi toimimise lepingu artikli 346 lõike 1 punktis b sätestatud erand.
- (41) Kreeka ametiasutuste väited tuginesid asjaolule, et [...] tööstusrajatist, millele kohaldati 2. meedet, kasutati üksnes toodete [...] sõjaotstarbeliseks tootmiseks ⁽¹³⁾.

3.4. 3. meede: 2011. aasta kapitali suurendamine

- (42) Kreeka ametiasutused väitsid, et Kreeka riigi kui enamusaktsionäri otsus viia ellu asjaomane kapitali suurendamine oli kooskõlas turumajanduse tingimustes tegutseva investori käitumisega sarnases olukorras. Kreeka ametiasutused väitsid, et nende kui aktsionäri otsus suurendada ettevõtte kapitali, tagamaks selle elujõulisus, oli õiglane äriotsus, arvestades selle otsustavat osa riigikaitstes ja julgeolekus. Kapitali suurendamine nende arvates seega endast riigiabi ei kujutanud. Vastusena komisjoni palvele esitada võimaluse korral i) HDSi ümberkorralduskava, mis on koostatud enne otsust suurendada ettevõtte kapitali, ii) riigi korraldatud majanduslik eelanalüüs, milles selgitatakse välja, kas garantiide sissenõudmisest tulenevate nõuete ümberarvestamine kapitaliks oli majanduslikult kasulik, kui nõuete alleshoidmine või sissenõudmine, iii) ning riigi korraldatud tasuvuse eelanalüüs, milles käsitletakse kapitali suurendamiseks eraldatud värsket kapitali, kinnitasid Kreeka ametiasutused oma 3. juuli 2017. aasta kirjas aga, et neil polnud lisateavet ega -dokumente, millega toetada oma tähelepanekuid kapitali suurendamise kohta.
- (43) Nagu ka kahe teise meetme puhul, väitsid Kreeka ametiasutused, et 3. meetme eesmärk oli samuti toetada HDSi sõjaotstarbelist tootmist ja et selle puhul ei tohiks hinnata riigiabi olemasolu, sest sellele kehtiks ELi toimimise lepingu artikli 346 lõike 1 punktis b sätestatud erand.
- (44) Oma 1. juuli 2013. aasta kirjas väitsid Kreeka ametiasutused, et kapitali suurendati 107,6 miljoni euro võrra. 7. augusti 2013. aasta kirjas selgitasid Kreeka ametiasutused aga lõpuks, et 3. meetme alla kuuluv kapitali suurendamine hõlmas kapitali suurendamist kokku 158,19 miljoni euro võrra, nagu on kindlaks tehtud 6. märtsi 2013. aasta otsuses.
- (45) 158,19 miljoni eurosest kapitali suurendamise summast 154,19 miljonit tulenes nende võlgade kapitaliseerimisest, mis HDSil riigile olid. Need võlad tekkisid 1. meetme kontekstis antud garantiide sissenõudmisest, sest HDS polnud võimeline laene tagasi maksma. Ülejäänud 4 miljonit eraldati värsket kapitalina.
- (46) 25. oktoobri 2010. aasta üldkogul otsustati, et HDSi kapitali tuleb suurendada. Kapitali suurendamiste konkreetsed summad otsustas üldkogu aga mitmel koosolekul 2011. aasta jooksul, kuupäevadel, mil Kreeka eraldas asjaomased rahalised vahendid. Kreeka ametiasutuste teabe kohaselt olid 3. meetme alla kuuluvate kapitali suurendamiste jaotus ja kuupäevad järgmised:

Tabel 4

2011. aasta kapitali suurendamise kuupäevad

Üldkogul otsuse kuupäev	Summa eurodes	Märkused
4. mai 2011	109 052 604,87	Garantiide sissenõudmisest tulenevate võlgade kapitaliseerimine
19. oktoober 2011	42 255 180,01	
16. detsember 2011	2 882 919,33	
4. mai 2011	4 000 000	Sularahamakse
Kokku	158 190 704,21	

⁽¹³⁾ [...]

- (47) Kreeka ametiasutused väitsid, et 154,19 miljoni eurost kapitali suurendamist, mis oli tingitud garantiide sissenõudmisest tulenevate võlgade kapitaliseerimisest, ei tohiks käsitada „uue“ riigiabina HDSile, sest komisjon käsitas seda oma 6. märtsi 2013. aasta otsuse põhjendustes juba 1. meetme kontekstis riigiabina.

3.5. HDSi jagunemine

- (48) Seoses oma majandusliku kohandamisprogrammi korrapärase läbivaatamisega institutsioonide poolt, kes esindavad riigi võlausaldajaid (Euroopa Komisjon, Euroopa Keskpank ja Rahvusvaheline Valuutafond), võttis Kreeka 2013. aasta keskel kohustuse võtta 2013. aasta augusti lõpuks vastu pöördumatu otsus HDSi tuleviku kohta. 27. augustil 2013 esitasid Kreeka ametiasutused oma ettepaneku HDSi tuleviku kohta.
- (49) Selle ettepaneku kohaselt jaotataks HDS kaheks, tsiviil- ja sõjaliseks osaks. Sellele tegevusele viidati kui jagunemisele. Tsiviilosa likvideeritaks. Sõjaline osa korraldatakse ümber ja selle tootmine piirduks toodetega, mis on vajalikud riigi oluliste julgeolekuhuvide kaitsmiseks.
- (50) Pärast arutelusid komisjoni ja teiste institutsioonide talitustega võtsid Kreeka ametiasutused 16. detsembri 2013. aasta kirjaga kohustuse jagunemine korraldada ning esitasid oma tegevuskava.
- (51) Juhatuse 26. veebruari 2014. aasta otsusega algas ettevõtte jagunemise protsess ja ümberkorraldamise kuupäevaks („ümberkorraldamise bilansi“ kuupäevaks) määrati 28. veebruar 2014. Juhatuse 21. mai 2014. aasta otsusega määrati kindlaks, et õigusjärglasest äriühingule, mis tegeleks edaspidi üksnes Kreeka oluliste julgeolekuhuvide kaitseks vajalike relvade, laskemoona ja sõjavarustuse tootmisega ning nendega kauplemisega, antakse nimeks Hellenic Defence Systems Industrial Commercial Ltd. (edaspidi „sõjaotstarbelise toodangu HDS“). Samas otsuses määrati kindlaks, et õigusjärglasest äriühingu, kes võtab üle algse ettevõtte üksnes tsiviilvaldkonnaga piirduva tegevuse, nimeks saab Hellenic Civilian Production Systems Industrial Commercial Ltd. (edaspidi „tsiviilotstarbelise toodangu HDS“).
- (52) Juhatuse 26. mai 2014. aasta otsusega kiideti heaks ettevõtte jagunemine, ümberkorraldamise bilanss ja juhatuse selgitav aruanne. Ettevõtte volitatud esindajad allkirjastasid ettevõtte jagunemise kava samal päeval ja kava esitati järelevalveasutusele. 7. juulil 2014 esitati ametlik audiitori aruanne, mille eesmärk oli hinnata ettevõtte kaitse- ja sõjaüksuste vara bilansilist väärtust ning see kindlaks määrata.
- (53) 28. augusti 2014. aasta üldkogul kiideti heaks ettevõtte jagunemise otsus, ümberkorraldamise bilanss, juhatuse selgitav aruanne, audiitori aruanne algse ettevõtte vara bilansilise väärtuse kohta ja mõlema õigusjärglasest ettevõtte pädevus. Peale selle nimetati ametisse kahe õigusjärglasest ettevõtte juhatused.
- (54) Algse ettevõtte vara ja tootmisvõimsus jaotati 28. veebruari 2014. aasta ümberkorraldamise bilansi põhjal. Algse ettevõtte kogu sõjaotstarbelise tootmisega seotud vara anti üle sõjaotstarbelise toodangu HDSile. Kreeka ametiasutused leidsid, et kogu see vara oli seotud üksnes kaitseotstarbeliste toodete tootmisega, nagu määratletud ELi toimimise lepingu artiklis 346.
- (55) Kogu vara, mis oli seotud üksnes tsiviilotstarbelise tootmisega, anti üle tsiviilotstarbelise toodangu HDSile. Selle hulka kuulusid eelkõige:
- a) kogu maa, mida kasutati üksnes tsiviilotstarbeliseks tootmiseks (sealhulgas tootmisrajatised, laod jne sellel maal);
 - b) kõik üksnes tsiviilotstarbelise tootmisega seotud masinad, seadmed, transpordivahendid jne;
 - c) tsiviilotstarbelised valmis- ja pooltooted, asjaomane tooraine ning algse ettevõtte klientide nõuded seoses tsiviilotstarbeliste toodetega.
- (56) Otsusega nr 22153/2014/2.10.2014 kiitis Atika piirkond heaks ettevõtte jagunemise, algse ettevõtte lõpetamise ja kahe uue ettevõtte asutamise. See otsus registreeriti üldises äriregistris ning pärast seda sisestati kaks õigusjärglasest ettevõtet ja nende põhikirjad samuti üldisesse äriregistrisse.

4. TURUTINGIMUSED SEoses HDSile ANTUD RIIGIGARANTIIDEGA (1. MEEDE)

- (57) Kreeka ametiasutused selgitasid, et HDS ei üritanud ilma riigigarantiideta pangalaene saada, aga et selle põhjus ei seisnenud ettevõtte võimetuses laenu saada (põhjendus 36). Seetõttu ei leitud 1. meetme puhul ametliku uurimise käigus ilma riigigarantiita laenude intressimäärade pakkumisi, mis oleks HDSile tehtud pärast 2004. aastat, ega garantiipakkumisi garantiide andjatele turul. Et oleks olemas faktiline alus hindamiseks, kas riigigarantiid HDSi laenudele andsid HDSile eelise, mida ettevõtte poleks saanud turutingimustel ja arvestades HDSi finantsseisundit aastatel 2004–2006 (tabel 1), uuris komisjon, millistel turutingimustel oleks reitingutega CCC+ (suure riskiga raskustes äriühing), D (kohustusi täitmata jättev) või SD (kohustusi osaliselt täitmata jättev) ettevõteteid finantsturgudel rahastatud. Selleks kogus komisjon finantsandmeid andmebaasist S&P Capital IQ Platform⁽¹⁴⁾ ning eelkõige 2004.–2006. aasta krediidiriski vahetustehingute marginaalide ja võlakirjade tootluse põhjal.
- (58) Krediidiriski vahetustehing on rahaline vahetustehing, mille puhul krediidiriski vahetustehingu müüja kompenseerib ostjale (tavaliselt tehingu aluseks oleva laenu andja) kahju, kui võlgnik jätab laenukohustuse täitmata. Teisisõnu, krediidiriski vahetustehingu müüja kindlustab ostja selle vastu, kui aluseks olev laen jäetakse tagasi maksmata. See instrument on asjakohane, et saada aimu sellest, milline oleks riskipremia/garantiitasu, mida turuosaline nõuaks kindlustamiseks laenukohustuse täitmata jätmise vastu. Kogutud andmed näitavad, et suure finantsriskiga ettevõtete viieaastase tähtajaga krediidiriski vahetustehingute marginaalid jäid 2004.–2006. aastal 4,4 % ja 33,5 % vahele.
- (59) Võlakirja tootlus on summa, mille investor võlakirja pealt teenib ning mis annab hea ettekujutuse laenamise kogukulust (mis väljendab laenu maksumust koos sellega seotud garantiikuludega) ettevõttele. Kogutud andmed näitavad, et 2004.–2006. aastal jäid suure finantsriskiga ettevõtete emiteeritud üheaastase tähtajaga võlakirjade interssimäärad 12,9 % ja 43,2 % vahele.

5. HINNANG

- (60) Otsuses käsitletakse kõigepealt ELi toimimise lepingu artikli 346 lõike 1 punkti b kohaldamist, seejärel riigiabi olemasolu ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses seoses tegevuse või meetmetega, millele artiklis 346 sätestatud erand ei kehti, ning lõpuks seda, kas selline abi võib olla siseturuga kokkusobiv.

5.1. Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 346 lõike 1 punkti b kohaldamine

- (61) ELi toimimise lepingu artikli 346 lõike 1 punktis b on sätestatud, et „iga liikmesriik võib võtta selliseid meetmeid, mida ta peab vajalikuks oma oluliste julgeolekuhuvide kaitseks ja mis on seotud relvade, laskemoona või sõjavarustuse tootmise või kaubandusega; need meetmed ei või avaldada ebasoovitavat mõju selliste toodete konkurentsitingimustele siseturus, mis ei ole mõeldud spetsiaalselt sõjaliseks otstarbeks.“
- (62) Nõukogu 1958. aasta otsus, mis sisaldab nimekirja toodetest, millele ELi toimimise lepingu artikli 346 lõike 1 punkti b kohaldatakse (edaspidi „nõukogu 1958. aasta otsus“), hõlmab muu hulgas kaasaskantavaid ja automaattulirelvi, suurtükiväerelvi, selliste relvade laskemoona, pomme, torpeedosid, rakette, püssirohtu ja lõhkeaineid (nimekirja punktid 1, 2, 3, 4, 8 ja 13). See tähendab, et kõnealuse juhtumi puhul ei kohaldata ELi toimimise lepingu artikleid 107 ja 108 meetmetele, mis on seotud toodetega nõukogu 1958. aasta otsuses, kui neid meetmeid peetakse vajalikuks asjaomase liikmesriigi oluliste julgeolekuhuvide kaitsmiseks.
- (63) Kohtupraktika kohaselt peab liikmesriik, kes soovib tugineda ELi toimimise lepingu artikli 346 lõike 1 punktis b sätestatud erandile, esitama tõendid selle kohta, et meetmed ei hõlma rohkemat kui seda, mis on vajalik riigi oluliste julgeolekuhuvide kaitsmiseks⁽¹⁵⁾.
- (64) Kreeka ametiasutused on väitnud, et HDSi sõjaotstarbeline tootmine jääb nõukogu 1958. aasta otsuse, eelkõige selle punktide 1, 2, 3, 4, 8 ja 13 kohaldamisalasse ning on vajalik Kreeka oluliste julgeolekuhuvide kaitsmiseks, sest HDS pakub Kreeka relvajõududele spetsiaalseid sõjaotstarbelisi tooteid. Seoses 2. meetmega tõendasid Kreeka

⁽¹⁴⁾ <https://www.capitaliq.com>

⁽¹⁵⁾ Vt kohtuotsus, Euroopa Kohus, 16. september 1999, komisjon vs. Hispaania, C-414/97, EU:C:1999:417, punkt 22, ning kohtuotsus, Euroopa Kohus, 8. aprill 2008, komisjon vs. Itaalia, C-337/05, EU:C:2008:203, punktid 42–44.

ametiasutused, et Aeghioni tööstusrajatise ajakohastamine oli vajalik, täitmaks konkreetset Kreeka relvajõududega sõlmitud lepingut selliste konkreetsete sõjaotstarbeliste toodete tootmiseks, mida hõlmab nõukogu 1958. aasta nimekiri, eelkõige selle punkt 1.

- (65) Kreeka ametiasutused on ühtlasi väitnud, et HDSi tsiviilotstarbelised tootmisliinid olid eraldi sõjaotstarbelistest tootmisliinidest ning et uurimiselustest meetmetest sai kasu üksnes sõjaotstarbeline toodang, mida müüdi peamiselt Kreeka relvajõududele.
- (66) Kreeka esitatud väiteid arvestades nõustub komisjon, et seda osa HDSi tootmisest, mis puudutab sõjavarustust, võib pidada ELi toimimise lepingu artikli 346 lõike 1 punkti b kohaldamisalasse kuuluvaks.
- (67) Komisjon ei esita vastuväiteid ka tsiviil- ja sõjaotstarbeliste tootmisliinide füüsilise eraldatuse kohta. Kreeka ametiasutuste esitatud andmed ei toetanud aga väidet, et HDS pidas asjaomasel ajavahemikul tsiviil- ja sõjaotstarbelise toodangu kohta eraldi raamatupidamisarvestust. Lisaks tunnistasid Kreeka ametiasutused, et tsiviilotstarbelisi tootmisliine kasutati vahel sõjaotstarbeliseks tootmiseks ilma asjakohast tasu maksmata, mida oleks pidanud tegema raamatupidamise nõuetekohase eraldatuse korral, ning et nii sõja- kui ka tsiviilotstarbeliste tootmisliinide puhul kasutati vahepeal HDSi haldus- ja turustusteenuseid.
- (68) Arvestades eeltoodut ning eraldi raamatupidamise puudumist tsiviil- ja sõjaotstarbelise tegevuse kohta, ei saa komisjon välistada, et sõjaotstarbelisele tootmisele suunatud meetmed võisid kasu tuua ka HDSi tsiviilotstarbelisele tootmisele ning seetõttu kahjustada asjaomasel turul konkurentsi. Nii on see 1. ja 3. meetme puhul, mis on olenemata oma eesmärgist toonud olulist kasu HDSile kui tervikule ning seega ka selle tsiviilotstarbelisele tootmisele, mis põlnud sõjaotstarbelisest tootmisest rahaliselt eraldi.
- (69) Komisjon leiab seega, et kuna 1. ja 3. meede võisid tuua kasu HDSi tsiviilotstarbelisele tootmisele, tuleb neid ELi toimimise lepingu riigiabi sätete alusel hinnata. Komisjon nõustub aga, et ulatuses, milles neist meetmetest sai kasu sõjaotstarbeliste toodete tootmine ja tarnimine Kreeka relvajõududele, vabastatakse need ELi toimimise lepingu artikli 346 lõike 1 punkti b alusel sama lepingu riigiabi sätete kohasest hindamisest.
- (70) 2. meetme kohta märgib komisjon, et Kreeka esitatud tõendite põhjal ei toonud kõnealune toetus [...] tsiviilotstarbelisele tootmisele mingit kasu.
- (71) Seetõttu nõustub komisjon, et 2. meede tõi kasu üksnes nõukogu 1958. aasta otsusega hõlmatud sõjaotstarbeliste toodete tootmisele ja et see oli vajalik nende toodete pakkumiseks Kreeka sõjaväele. Seega nõustub komisjon, et ELi toimimise lepingu artikli 346 lõike 1 punkti b alusel vabastatakse 2. meede sama lepingu riigiabi sätete kohasest hindamisest.

5.2. Riigiabi olemasolu hindamine ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses

- (72) ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 kohaselt „on igasugune liikmesriigi poolt või riigi ressursidest ükskõik missugusel kujul antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist, siseturuga kokkusobimatu niivõrd, kuivõrd see kahjustab liikmesriikidevahelist kaubandust“.
- (73) Selle sätte kohaselt tuleb meedet käsitada riigiabina, kui täidetud on järgmised kumulatiivsed tingimused: i) meedet saab seostada riigiga ja seda rahastatakse riigi ressursidest; ii) meede on valikuline; iii) meede annab ettevõtjale majandusliku eelise ning iv) meede kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi ja võib kahjustada liikmesriikidevahelist kaubandust.

5.2.1. 1. meede: riigigarantiid

5.2.1.1. Riigi ressursid ja riigiga seostatavus

- (74) Riigigarantiid andis Kreeka riik otse, seega on 1. meede riigiga seostatav.

- (75) Oma olemuse tõttu seavad riigigarantiid riigi ressursid ohtu, sest iga riigigarantii hõlmab riigi ressursside võimalikku kaotamist. Lisaks tähendab igasugune garantii, mida pole nõuetekohaselt hüvitatud, riigi finantsressursside otsesest kaotamist. 1 % garantiitasu, mida riik HDSilt nõudis, ei saa pidada piisavaks, arvestades ettevõtte finantsseisundit ja võimalikku laenukohustuste täitmata jätmist. 2004. aastaks, pärast mida enamik garantiisid anti, oli HDS niigi juba mitu laenu tagasi maksmata jätnud. Seetõttu hõlmasid garantiid riigi ressursse nii võimalike saamata jäävate garantiitasude poolest kui ka riigieelarve ohtu seadmise poolest juhul, kui HDS jätab laenukohustused täitmata.
- (76) Seega on riigi ressursse ja riigi seostatavust käsitlev kriteerium 1. meetme puhul täidetud. Ka Kreeka ametiasutused ei vaidlustanud seda väidet.

5.2.1.2. Valikulisus

- (77) Kuna garantiid anti üksikule abisaajale, st HDSile, kindlaks otstarbeks ja mitte osana üldisest majanduspoliitika meetmest, mis võib olla kättesaadav kõigile Kreeka ettevõtetele kõigis majandussektorites, on meede valikuline.

5.2.1.3. Majandusliku eelise olemasolu

- (78) Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt tuleb selleks, et hinnata, kas riiklik meede kujutab endast abi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses, kindlaks teha, kas abi saanud ettevõtja sai majandusliku eelise, mida ta ei oleks saanud tavapärastel turutingimustel ⁽¹⁶⁾.
- (79) Majandusliku eelise andmisega on tegemist juhul, kui ettevõtja finantsseisund riigi sekkumise tulemusel paraneb. Samas ei anta avaliku sektori asutuse sekkumisega abisaajale tingimata eelist ja seetõttu ei ole tegemist riigiabiga juhul, kui meetmete võtmine toimub tavapärastel turutingimustel, st juhul, kui avaliku sektori asutus on toiminud sellisel viisil, nagu oleks samas olukorras toiminud turumajanduse tingimustes tegutsev arukas ettevõtja. Kreeka riik oli asjaolude asetleidmise ajal HDSi kontrolliv aktsionär ja on seda siiani. Kontrolliva aktsionärina andis Kreeka riik 2004. ja 2011. aasta vahel garantii 11-le viie eri panga antud laenule. Ei saa välistada, et kontrolliva aktsionäri huvides võib olla anda garantiisid laenudele, mis antakse äriühingule, milles tal osalus on, sest kuigi tema risk garantii andjana suureneb, võib vähem kulukas rahastamine tuua kaasa suurema tulu (dividendid) või tema osaluse väärtuse suurenemise. Arvestades HDSi keerulist finantsseisundit asjaomasel perioodil, nagu näha tabelis 1 esitatud arvnäitajate põhjal, ja eelkõige arvestades HDSi pidevat kahjumit alates 2004. aastast, ei saanud riik HDSi puhul aga sellist tulu oodata. Järelikult tuleb riigigarantiidega seotud ajendeid ja võimalikku tulu hinnata eraldi, jättes kõrvale aktsionäri võimaliku oodatava tulu.
- (80) Eelkõige vähendades riski, mille pangad võtsid HDSile 2004.–2011. aastal laenu andes, pidid kõnealused garantiid tõenäoliselt vähendama nende aluseks olevate laenude intressimäärasid. Need intressimäärad erinesid, kuid kõik peale kahe jäid sel ajavahemikul alla 5 %. Arvestades HDSi kehvi tulemusi, isegi eraldi, poleks ükski turumajanduse tingimustes tegutsev arukas ettevõtja 2004.–2011. aastal antud 11 laenuga seotud tingimustel HDSile aastatel 2004–2011 ilma riigigarantiideta vahendeid eraldanud.
- (81) Kreeka ametiasutuste väite puhul, et HDSil poleks olnud ilma riigigarantiita juurdepääsu turupõhisele rahastamisele, tuleb eristada kaht ajavahemikku: i) aastaid 2004–2006 ja ii) aastaid 2007–2011. Tabelis 1 esitatud HDSi finantsandmete põhjal leiab komisjon, et aastatel 2004–2006 oleks HDSil olnud finantsturgudel juurdepääs rahastusele, kuigi halvematel tingimustel kui neil, mis kaasnevad riigigarantiidega. Nagu aga nähtub HDSi märkimisväärselt halvenenud finantsandmetest tabelis 1, poleks ettevõttel aastatel 2007–2011 olnud ilma riigigarantiideta mingil juhul juurdepääsu turupõhisele rahastusele.
- (82) Vaatamata HDSi eelnevate aastate märkimisväärsel kahjumile ja negatiivsele maksueelsele kasumile oli ettevõttel 2004.–2006. aastal suhteliselt stabiilne aastakäive 91–97 miljonit eurot. Ka HDSi omakapital oli veel positiivne ja muutus esimest korda negatiivseks alles 2006. aastal. Seega, kuigi HDS näitas 2004.–2006. aastal märke

⁽¹⁶⁾ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 29. juuni 1999, DMT, C-256/97, EU:C:1999:332, punkt 22.

rahalistest raskustest, polnud need raskused nii suured, et HDSi juurdepääs rahastamisele sel ajavahemikul täielikult välistada. Seoses sellise rahastamise määraga kinnitavad põhjendustes 58 ja 59 osutatud krediidiriski vahetustehingute marginaalid ning võlakirjade tootlus, et teatavatel suure finantsriskiga ettevõtetel oli vaatlusalusel perioodil, 2004.–2006. aastal, juurdepääs finantsturgudele, ning annavad aimu tingimuste ulatusest, mille korral selliseid ettevõtteid oleks rahastatud. Need turuandmed viitavad sellele, et ilma riigigarantiideta oleks HDSil siiski olnud juurdepääs finantsturgude rahastusele, kuid märkimisväärselt suurema garantiipreemiaga kui 1 %.

- (83) HDSile antud laenud, mis on esitatud tabelis 2, erinevad ka märkimisväärselt laenukohustuse täitmata jätmise riski poolest, mis garantii andjale avaldub, ulatudes 10 miljoni eurosest põhisummast (laen nr 4 pangalt National Bank 2004. aastal) 164 miljoni eurose põhisummani (laen nr 3 pangalt Alpha Bank 2006. aastal). Sellele vaatamata ei kaasnenud nende erinevustega suuremad garantiitasud. Järelikult kindlaksmääratud 1 % tasu, mida HDS riigile garantiide eest maksab, ei väljenda turupõhist määra, sest see ei kajasta garantiiga pangalaenude suuremat riski laenukohustuse täitmata jätmise korral.
- (84) Seega andsid 2004.–2006. aastal antud garantiid HDSile majandusliku eelise, mida HDS poleks turutingimustel saanud. Eelise suurus vastab selle rahastuse maksumuse, mille HDS oleks turult saanud ilma riigigarantiideta, ning riigigarantiide ja asjaomaste laenude eest tegelikult makstud hinna (baasmäär ja preemiad) vahele ⁽¹⁷⁾.
- (85) Uurimise käigus pole aga leitud ilma riigigarantiita laenude intressimäärade konkreetseid pakkumisi HDSile asjaomasel perioodil ega turult saadud garantiipakkumisi. Kättesaadavad turuandmed (põhjendused 58 ja 59) kajastavad finantsinstrumente, mis erinevad HDSi võetud laenudest ja garantiidest, eelkõige tähtaja ja summade poolest, ning need on saadud ettevõtetelt, kelle finantsandmed ei sarnanenud HDSi andmetega tabelis 1 (2004.–2006. aasta kohta) ja kes polnud sarnaselt HDSiga varem laenukohustusi täitmata jätnud, nagu näidatud tabelis 3 (2004.–2006. aasta kohta). Lisaks oleks Kreeka pangad võinud nende ettevõtete kõrval näha HDSi sõjaotstarbelise tootmise iseloomu ja ettevõtte peamise kliendi, st Kreeka relvajõudude tegevust täiendava äripõhjusena, miks HDSi rahastada. See tähendab, et praegusel juhul ei osuta turuandmed usaldusväärselt sellele, millise maksumusega oleks HDS võinud samad laenud 2004.–2006. aastal saada turutingimustel, ega paku selle kohta täpset võrdlusalust.
- (86) Selleks et teha kindlaks 2004.–2006. aastal antud kuue laenu (st laenud nr 2, 3, 4, 7, 8 ja 9 tabelis 2) hüpoteetiline maksumus finantsturgudel saadud rahastuse korral, on komisjon võtnud arvesse ka teavet teatises viite- ja diskontomäärade kohta (edaspidi „2008. aasta teatis“) ⁽¹⁸⁾.
- (87) Arvestades HDSi 2004.–2006. aasta finantsseisundit tabelis 1 esitatud HDSi finantsandmetel põhjal ja asjaolu, et Kreeka ametiasutused ei suutnud esitada komisjonile ühtegi kava, mis näitaks usutavalt ettevõtte edasist positiivset arengut, tuleb anda HDSi krediivõimele madalaim reiting viiest võimalikust reitingust, mis on esitatud 2008. aasta teatises, nimelt „nõrk/finantsraskused (CCC ja madalam)“. Ühtlasi polnud kõnealustel laenudel tagatise ning neid tuleb seega pidada 2008. aasta teatises esitatud kolmeastmelise skaala põhjal „väikese tagatisega“ laenudeks. Seetõttu tuleb turuintressimäär iga laenu puhul arvutada, liites ühe aasta IBORile, mis kehtis laenu andmise ajal, 1 000 baaspunkti, nagu määratletud 2008. aasta teatises.
- (88) Eeltoodud arvutuse tulemus usaldusväärsust kinnitab käesoleva juhtumi puhul asjaolu, et see tulemus jääb põhjendustes 58 ja 59 mainitud krediidiriski vahetustehingute marginaalide ja võlakirjade tootluse vahemikesse.
- (89) Eelise suurus, mis on seotud garantiidega, mille riik andis HDSi võetud laenudele 2004.–2006. aastal (nagu kirjeldatud põhjenduses 87), tuleb seega arvutada iga laenu puhul eraldi, võttes aluseks järgmise meetodi: järgmiste näitajate vahe: i) turuintressimäär, mis on arvutatud 2008. aasta teatise alusel, nagu selgitatud

⁽¹⁷⁾ Selle kohta vaata ka komisjoni teatist EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamise kohta garantiidena antava riigiabi suhtes, eriti punkti 4.2 (ELT C 155, 20.6.2008, lk 10).

⁽¹⁸⁾ Komisjoni teatis viite- ja diskontomäärade kindlaksmääramise meetodi läbivaatamise kohta (ELT C 14, 19.1.2008, lk 6).

põhjenduses 87, ja mida kohaldatakse laenu põhisummale, ning ii) HDSi tegelikud rahastamiskulud, arvestades intressimäära, mida pangad laenu põhisummale kohaldavad, ja riigi kohaldatavat 1 % garantiipremiat (vt tabel 2), mis arvutatakse selle aja alusel ning nõutakse sisse selle aja eest, mil eri laenusummad on HDSi käsutuses.

- (90) Aastatel 2007–2011 oli HDSi finantsseisund aga oluliselt erinev. Tabeli 1 kohaselt kaotas HDS 2007. aastal kolmandiku oma käibest võrreldes eelnevate aastatega, kahjum (negatiivne maksueelne kasum) oli kaks korda suurem kui käive, negatiivne omakapital oli enam kui neli korda suurem kui kasum ning eelnevate aastate kahjum oli peaaegu üheksa korda suurem kui käive. HDSi negatiivne omakapital oli 2007. aastal ligi neli korda suurem kui 2006. aastal, mis üksnes ei stabiliseerinud negatiivset arengut, vaid muutis selle ka intensiivsemaks. Pärast 2007. aastat muutusid finantsandmed üksnes halvemaks. HDSi käive vähenes järk-järgult 95 miljonilt eurolt 2006. aastal 39 miljoni euroni 2011. aastal ning eelnevate aastate kahjum kasvas 1,131 miljardi euroni 2011. aastal võrreldes 443 miljoni euroga 2006. aastal. 2011. aastal oli HDSi negatiivne omakapital ligi 14 korda suurem kui käive ja eelnevate aastate kahjum ligi 29 korda suurem kui käive. Lisaks näitab tabel 3, et summade maht, mille HDS maksmata jättis, oli alates 2007. aastast miljonites eurodes kahekohaline, suurenedes järjekindlalt 15 miljonilt eurolt 2007. aastal 90 miljoni euroni 2011. aastal.
- (91) Nendest tõenditest lähtuvalt leiab komisjon, et alates 2007. aastast oli HDSi kohustuste täitmata jätmise risk tagatiseta laenude puhul nii suur, et ilma riigigarantiideta poleks HDS sellist laenu turult mingil juhul saanud. Ükski turumajanduse tingimustes tegutsev laenuandja, kellele oleks esitatud HDSi 2007.–2011. aasta finantsandmed ja teave varasema kohustuste täitmata jätmise kohta, poleks olnud nõus HDSi ilma kindla garantiid või tagatiseta rahastama, sest iga turumajanduse tingimustes tegutsev laenuandja prognoosiks, et sellest rahast jäädakse lõpuks ilma. Ka ükski turumajanduse tingimustes tegutsev garantiid andja poleks pärast 2007. aastat andnud laenuandjatele HDSi laenudele garantiid ilma ühekordse ettemakstud preemiata 100 % laenude põhisummadelt, mis kindlustaks garantiid andja täielikult kahju vastu, mis kindlasti tekiks, kui HDS jätkaks varem või hiljem laenukohustused täitmata. HDSile 2007.–2011. aastal antud riigigarantiide abi element vastab seega ühekordsele garantiipremiale, mis on võrdne garanteeritud laenude täielike põhisummadega ja mis makstakse ette iga garantiid andmisel ning millest on lahutatud garantiipremia, mille HDS tegelikult iga laenu puhul maksis ⁽¹⁹⁾.
- (92) Komisjon võtab arvesse Kreeka ametiasutuste selgitusi summa kohta, mis tegelikult HDSile kättesaadavaks tehti seoses pankade National Bank of Greece, Alpha Bank ja EFG Eurobank 2011. aastal antud 30 miljoni eurose laenuga (garantiid nr 10 tabelis 2), mis oli 7 095 858 eurot, mitte 30 000 000 eurot, nagu algul 6. märtsi 2013. aasta otsuses mainitud.
- (93) Komisjon võtab arvesse ka Kreeka ametiasutuste selgitust seoses riigigarantiiga 10 miljoni eurosele laenule pangalt Tbank 2011. aastal (garantiid nr 11 tabelis 2); selgituse kohaselt seda obligatsioonilaenu ei antud.
- (94) Komisjon märgib lisaks, et isegi kui HDSile tehti kättesaadavaks üksnes 7 095 858 eurot laenust nr 10 ja null eurot laenust nr 11 tabelis 2, anti riigigarantiid kogusummale 40 miljonit eurot. Tagastatavate abisummade kindlakstegemisel on olulised aga üksnes tegelikult väljamakstud laenusummad, nagu selgitatud käesoleva otsuse põhjenduses 135. Laenude andmise kuupäevad on esitatud eespool tabelis 2.
- (95) Komisjon märgib ühtlasi, et mõned 1. meetme alla kuuluvad garantiid nõuti sisse ja seega sai riigist HDSi võlausaldaja (3. meede). Kuna aga laenukohustused jäeti täitmata pärast asjaomase garantiid andmist, pole see meetme puhul asjakohane riigiabi olemasolu hindamise ega majandusliku eelise kogusuuruse arvutamise seisukohast. Selle põhjus on asjaolu, et garantiid sissenõudmine on loomulik tagajärg, kui garantiid andja sellise garantiid annab. Teisisõnu, majanduslik eelis, mis kaasneb turutingimusi arvestades liiga madala hinnaga riigigarantiiga, seisneb erinevuses riigi nõutava garantiipremia vahel ja selle preemia vahel, mida nõuaks turumajanduse tingimustes tegutsev garantiid andja, kui selline garantiid andja üldse garantiid annaks. Seega võib garantiipremiaga kaasneda eelis olenemata sellest, kas garantiid nõutakse sisse, või isegi siis, kui aluseks olev laen makstakse nõuetekohaselt tagasi ja laenuandja garantiid sisse ei nõua. Kuna aga laenukohustuse täitmata jätmise oli uute garantiid andmise ajal juba toimunud, oleks turumajanduse tingimustes tegutsev garantiid andja HDSi varasemat kohustuste täitmata jätmist arvesse võtnud ja vähemalt kajastanud suurenenud riski garantiitasus, mida HDS peaks uutelt laenudelt maksma, või ei oleks üldse garantiid ega laenu andnud ⁽²⁰⁾.

⁽¹⁹⁾ Vt kohtuasi C-334/99: Saksamaa vs. komisjon, EU:C:2003:55, punkt 138; kohtuasi C-288/96 Saksamaa vs. komisjon EU:C:2000:537, punktid 30–31.

⁽²⁰⁾ Vt käesoleva otsuse põhjendus 90.

- (96) Komisjon leiab, et Kreeka ametiasutuste esitatud argument, et HDS ei saanud anda asjaomastele laenudele tagatist julgeolekupõhjustel, pole asjakohane riigiabi olemasolu hindamisel garantiide puhul, mida 1. meede hõlmab. Kuna riigiabi mõiste on objektiivne, pole oluline, miks HDS ei saanud tagatist anda, vaid üksnes see, et HDS poleks saanud tabelis 2 kirjeldatud laene samadel tingimustel ilma garantiideta. Tagatiseta laenud on ka riskantsemad kui tagatisega laenud ja neil on võetud riski hüvitamiseks seega kõrgemad intressimäärad. Seda objektiivset fakti väljendab 2008. aasta teatise kohaselt arvutatud intressimäär, mis on pöördvärdeline antud tagatise väärtusega.
- (97) Seetõttu leiab komisjon, et 1. meede andis HDSile neile summadele vastava eelise, mis arvutati meetodite abil, mida on selgitatud 2004.–2006. aastal võetud laenudele antud garantiide puhul põhjenduses 89 ja 2007.–2011. aastal võetud laenudele antud garantiide puhul põhjenduses 91.
- (98) Seoses Kreeka ametiasutuste väidetega, mis on kokkuvõtlikult esitatud käesoleva otsuse põhjendustes 33 ja 34, leiab komisjon, et ettevõtte rahalisi raskusi tuleb hinnata objektiivselt selle konkreetse ettevõtte finants- ja majandusnäitajate põhjal. Seega ei tohiks rahaliste raskuste põhjused iseenesest vähendada rahaliste raskuste olulisust, mida näitavad asjakohased finants- ja majandusnäitajad ⁽²¹⁾.

5.2.1.4. Konkurentsi ja liikmesriikidevahelise kaubanduse kahjustamine

- (99) Kõnealused meetmed võimaldasid HDSil rahastada nii oma sõja- kui ka tsiviilotstarbelist tootmist tavapärasest madalamate turuintressimääradega. Kõnealused meetmed võisid seega konkurentsi kahjustada, sest muud samadel turgudel tegutsevad ettevõtted pidid oma tegevust rahastama turutingimustel ja tegutsema ilma sellise riigitoetuseta.
- (100) Vaatamata sellele, et HDSi sõjaotstarbeline tootmine oli tähtis Kreeka oluliste julgeolekuhuvide kaitsmiseks, tegutses HDS ka sektoris, kus kaubeldakse liikmesriikide vahel tsiviilotstarbeliste toodetega.
- (101) Seetõttu võis 1. meede kahjustada liikmesriikidevahelist konkurentsi ja kaubandust.

5.2.1.5. Järeldus riigiabi olemasolu kohta ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses 1. meetme puhul

- (102) Eeltoodud arvestades järeldab komisjon, et 1. meetmena määratletud garantiid, mille Kreeka andis HDSile ning mida on kirjeldatud põhjendustes 15 ja 16, on ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses riigiabi, sest nendega kaasnes kasu HDSi tsiviilotstarbelisele tegevusele.

5.2.2. 3. meede: 2011. aasta kapitali suurendamine

5.2.2.1. Riigi ressursid ja riigiga seostatavus

- (103) Komisjon märgib, et kõnealusel juhul suurendas kapitali Kreeka riik. Seetõttu on 3. meetme võtmine Kreeka riigiga seostatav ja seda rahastatakse riigi ressurssidest.
- (104) Kaasatud riigi ressursside summa asjus ei nõustu komisjon Kreeka ametiasutustega, et osa kapitali suurendamisest ei tohiks 3. meetme alla kuuluvaks lugeda, kuna tegemist oli riigigarantiide (1. meede) sissenõudmisest tulenevate võlgade kapitaliseerimisega. Seda seetõttu, et garantii sissenõudmisest tuleneva võla kapitaliseerimine pole automaatne ümberarvestamine, vaid pigem riigi aktiivne otsus seda võlga mitte sisse nõuda.

⁽²¹⁾ Vt hiljutine otsus kohtuasjas T-220/14, Saremar vs. komisjon, EU:T:2017:267, punkt 175.

- (105) Selline ümberarvestamine tähendab võimalikku väärtuse vähenemist, sest riik vahetas oma võlausaldajarolli aktsionärirolli vastu, kaotades seeläbi riigi ressursse võlgade vormis, mille ta otsustas sisse nõudmata jätta. Ettevõtte võimaliku likvideerimise korral saaks aktsionär oma olemuse tõttu vähem tõenäoliselt oma kapitali tagasi kui võlausaldaja, seega kaotaks riigile võlgnetavate summade kapitaliks ümberarvestamine võimalikke riigi ressursse.

5.2.2.2. Valikulisus

- (106) Kuna meede võimaldati ühele ettevõtjale, nimelt HDSile, järeldeb komisjon, et see oli valikuline.

5.2.2.3. Majandusliku eelise olemasolu

- (107) Nagu eespool mainitud, on eelis ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses iga majanduslik kasu, mida ettevõtja ei oleks saanud tavapära turutingimustes. Sellega seoses pole komisjon saanud Kreeka ametiasutustelt veenvaid tõendeid, mis õigustaksid nende väidet, et kuna riik tegutses nagu mõistlik turumajanduse tingimustes tegutsev investor, suurendati kapitali kõnealustel juhtudel tavapära turutingimustel ja see ei saanud seetõttu endast eelist kujutada.
- (108) Komisjon märgib, et kapitali suurendamisi, mida Kreeka riik kui aktsionär tegi 2011. aastal mai ja detsembri vahel, ei toetatud ühegi tulevikuanalüüsiga võimalike investeeringute tasuvuse kohta, mida mõistlik investor oleks enne investeerimise kohta otsuse tegemist uurinud ja arvesse võtnud. Nagu Kreeka riik selgitas, oli kapitali suurendamise eesmärk tagada HDSi elujõulisus, arvestades ettevõtte otsustavat osa riigikaitstes ja julgeolekus. Igal juhul ei piisanud kapitalisüstide summast HDSi negatiivse omakapitali katmiseks ning seega ei saa seda pidada meetmeks, mis ettevõtja väärtust kaitstes ja ümberkorraldamist toetas.
- (109) Sellega seoses järeldeb Kreeka edastatud teabest, et polnud tõendeid majandusliku eelanalüüsi kohta, mille riik oleks ellu viinud välja selgitamiseks, kas garantiide sissenõudmisest tulenevate nõuete ümberarvestamine kapitaliks oli majanduslikult kasulikum kui nende nõuete alleshoidmine või sissenõudmine. Turumajanduse tingimustes tegutsev võlausaldaja uuriks tavaliselt enne otsustamist, milline tegutsemisviis on majanduslikult kasulikum.
- (110) Et hinnata, kas riik andis HDSile kõnealuste kapitali suurendamisega eelise, tuleb kindlaks teha, kas riik käitus nii, nagu turumajanduse tingimustes tegutsev ettevõtja oleks sarnases olukorras käitunud. Selline turumajanduse tingimustes tegutsev ettevõtja ei arvestaks avaliku korraga seotud kaalutlusi. Kreeka ametiasutuste esitatud väidet riigi oluliste julgeolekuhuvide kaitsmiseks vajaliku ettevõtte säilitamise kohta ei saa seetõttu arvestada kaalutlusena, mida arvestaks turumajanduse tingimustes tegutsev investor, ja see pole seega kõnealuste kapitali suurendamise hindamisel asjakohane.
- (111) Kuigi puuduvad ajakohased tõendid selle kohta, et Kreeka ametiasutused põhjenduses 108 mainitud analüüsi ellu viisid, ilmneb kättesaadavatest arvnäitajatest, et ümberarvestamine polnud nii kasulik kui olukorra säilitamine ehk võlanõuete alleshoidmine. HDSi bilansis esitatud andmete põhjal oli ettevõtte pika- ja lühiajaliste kohustiste summa 2011. aastal 1,008 miljardit eurot. Arvestades sama aasta juba negatiivset omakapitali summas 537 miljonit eurot ja võimetust müüa ettevõtte sõjaotstarbelist vara, poleks riik ettevõtte likvideerimise korral või kehvade tasuvusväljavaadete jätkamise korral tõenäoliselt saanud tagasi mingit osa omakapitali suurendamise summast 154,19 miljonit eurot. Turumajanduse tingimustes tegutsev võlausaldaja oleks seega säilitanud võlanõuded, sest selle tõenäosus tulu tuua oli omakapitaliks ümberarvestamisega võrreldes kahtlemata suurem, kuigi väike. Võlanõuetel (isegi kui need on tagamata) on aktsionäride nõuetest suurem väärtus, arvestades võlausaldajate eesõigust.
- (112) Samad kaalutlused kehtivad *mutatis mutandis* värske lisakapitali eraldamise puhul summas 4 miljonit eurot. Ükski turumajanduse tingimustes tegutsev investor ei loobuks märgitud summadest, kui puudub prognoos tasuvuse kohta. See on seotud asjaoluga, et Kreeka ametiasutused ei suutnud esitada majanduslikku eelanalüüsi tulevase kasumlikkuse kohta, ning tabelis 1 esitatud HDSi varasemate ja praeguste finantstulemuste uurimisega aktsionäri tegeliku ja võimaliku tasuvuse seisukohast. HDSi finantstulemused alates 2004. aastast näitavad tõepoolest, et

ettevõtte ei tootnud investeeritud kapitalist dividendidena mingit tulu. Enne 2011. aastat muutus omakapital pigem positiivsest (41 miljonit eurot) tugevalt negatiivseks (miinus 537 miljonit eurot), kaotades seeläbi kogu aktsionäride investeeritud kapitali, ja kuna ettevõttel polnud usaldusväärset ümberkorralduskava, siis ka hüpoteetilise ootuse, et osaluse väärtus tulevikus suureneb.

- (113) Seetõttu leiab komisjon, et turumajanduse tingimustes tegutsev mõistlik investor poleks osalenud HDSi aktsiakapitali suurendamises selliste tingimuste korral, eelkõige kuna puudus ettevõtte usaldusväärne ümberkorralduskava, mis näitaks prognoosi HDSi elujõulisuse taastumise kohta ja piisavat investeeringutasuvust riigile kui aktsionäridele, ning kuna Kreeka esitatud arvnäitajate põhjal sellise tasuvuse väljavaade puudus. Seetõttu järeltab komisjon, et riigi osalemine 2011. aasta kapitali suurendamises andis abisaajale eelise, mis vastas kapitali suurendamiste kogusummale. Kapitali suurendamiste summad ja kuupäevad on esitatud tabelis 4.

5.2.2.4. Konkurentsi ja liikmesriikidevahelise kaubanduse kahjustamine

- (114) Komisjon leiab, et põhjendustes 99 ja 100 esitatud põhjustel võis 3. meede konkurentsi ja liikmesriikidevahelist kaubandust kahjustada.

5.2.2.5. Järeldus riigiabi olemasolu kohta ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses 3. meetme puhul

- (115) Eeltoodut arvestades järeltab komisjon, et 3. meetmena määratletud HDSi kapitali suurendamine, mida Kreeka teostas ning mida on kirjeldatud põhjendustes 42 ja 47, on ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses riigiabi, sest sellega kaasnes kasu HDSi tsiviilotstarbelisele tegevusele.

5.2.3. Järeldus riigiabi olemasolu kohta

- (116) Arvestades eeltoodut ja asjaolu, et 1. ja 3. meetmega kaasnes kasu HDSi tsiviilotstarbelisele tootmisele, leiab komisjon, et need kujutavad endast riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses.

5.3. Ebaseaduslik abi

- (117) 1. ja 3. meede kujutavad endast riigiabi ning nende võtmisel rikuti ELi toimimise lepingu artikli 108 lõikes 3 sätestatud teatamiskohustust ja kohustust mitte rakendada meedet enne lõpliku otsuse tegemist. Seega on nende meetmete puhul tegemist ebaseadusliku riigiabiga.

5.4. Abi kokkusobivus siseturuga

- (118) ELi toimimise lepingu artikli 107 lõikes 1 osutatud riigiabi keeld ei ole ei absoluutne ega tingimusteta. ELi toimimise lepingu artikli 107 lõiked 2 ja 3 kujutavad endast õiguslikku alust, mis võimaldab pidada teatavoid abimeetmeid siseturuga kokkusobivaks.
- (119) Euroopa Kohtu praktika kohaselt on liikmesriigi ülesanne esitada siseturuga kokkusobivuse võimalikud põhjused ja tõendada, et sellise kokkusobivuse tingimused on täidetud ⁽²²⁾.
- (120) Kreeka ametiasutused ei esitanud kokkusobivuse võimalikke põhjuseid. Nad rõhutasid, et 1. ja 3. meetme eesmärk oli üksnes toetada sõjaotstarbelist tootmist, mis oli tähtis Kreeka oluliste julgeolekuhuvide kaitsmiseks, ning et 3. meede ei kujuta endast mingil juhul riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses, sest sellega ei antud HDSile eelist, vaid meetme võtmine oli kooskõlas turumajanduse tingimustes tegutseva investori käitumisega.

⁽²²⁾ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 28. aprill 1993, Itaalia vs. komisjon, C-364/90, EU:C:1993:157, punkt 20.

- (121) Kuna aga meetmed kujutavad endast riigiabi, leidis komisjon, et on asjakohane siiski hinnata nende kokkusobivust siseturuga ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c kohaselt, milles on sätestatud, et „abi teatud majandustegevuse või teatud majanduspiirkondade arengu soodustamiseks, kui niisugune abi ei mõjuta ebasoovitavalt kaubandustingimusi määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega,“ võib pidada siseturuga kokkusobivaks.
- (122) Et abi saaks pidada selle artikli kohaselt siseturuga kokkusobivaks, peab see vastama selgelt määratletud ühist huvi pakkuvale eesmärgile, olema vajalik ja eesmärgiga proportsionaalne, see peab olema ergutava mõjuga, ei tohi kahjustada konkurentsi ega liidusisest kaubandust määral, mis oleks vastuolus ühiste huvidega, ning olema kooskõlas läbipaistvuse põhimõtetega.
- (123) Komisjon märgib aga, et ta ei suuda tuvastada ühtegi ühist huvi pakkuvat eesmärki, mille abi oleks võinud saavutada, ning nagu märgitud eespool, ei väitnud selle eesmärgi olemasolu ka Kreeka ametiasutused. Komisjon märgib, et isegi kui HDSi käsitataks raskustes oleva äriühinguna, mispuhul tuleks abi kokkusobivust hinnata 2004. aasta päästmise ja ümberkorraldamise suuniste kohaselt, on selge, et suuniste kohaseid kokkusobivuse tingimusi pole täidetud 1. meetme (riigigarantiid) ega 3. meetme puhul (kapitali suurendamine).
- (124) Abi andmist ei lõpetatud pärast kuue kuu möödumist ja Kreeka ametiasutused ei teatanud ümberkorralduskavast, millega taastada äriühingu elujõulisus, ning seejuures ei rakendatud konkurentsimoonutuste leevendamiseks ühtegi kompensatsioonimeedet. Samuti ei ole tõestatud, et abi piirdus hädavajalikkuga, eriti abisaaja märkimisväärse omaosaluse kaudu. Ametiasutused ei esitanud ka likvideerimiskava.
- (125) Komisjon ei ole teinud kindlaks muid võimalikke põhjuseid, mille alusel võiksid 1. ja 3. meede olla siseturuga kokkusobivad.
- (126) Eelnevat arvestades järeldeb komisjon, et 1. ja 3. meetmega HDSile antud riigiabi ei ole siseturuga kokkusobiv.

5.5. Tagasinõutav abisumma

- (127) Kui komisjon on tuvastanud abi kokkusobimatuse siseturuga, on tal aluslepingu ja väljakujunenud kohtupraktika alusel õigus otsustada, et asjaomane liikmesriik peab abi andmise lõpetama või seda muutma⁽²³⁾. Samuti on Euroopa Kohus korduvalt sedastanud, et liikmesriigi kohustus lõpetada sellise abi andmine, mida komisjon peab siseturuga kokkusobimatuks, on kehtestatud selleks, et taastada varasem olukord⁽²⁴⁾.
- (128) Sellega seoses on Euroopa Kohus leidnud, et kõnealune eesmärk on saavutatud, kui abisaaja on siseturuga kokkusobimatu abina saadud summad tagasi maksnud ja seega loobunud eelisest, mis tal turul konkurentide ees oli, ning on taastatud abi andmisele eelnenud olukord⁽²⁵⁾.
- (129) Kooskõlas kohtupraktikaga on nõukogu määruse (EL) 2015/1589⁽²⁶⁾ artikli 16 lõikes 1 sätestatud: „Kui ebaseadusliku abi korral tehakse negatiivne otsus, nõuab komisjon, et kõnealune liikmesriik peab võtma kõik vajalikud meetmed, et abisaajalt abi tagasi saada [...]“.
- (130) Seetõttu, võttes arvesse, et 1. ja 3. meede võeti, rikkudes ELi toimimise lepingu artikli 108 sätteid ning et neid tuleb käsitada ebaseadusliku ja siseturuga kokkusobimatu abina, peab põhjendamatu eelse andnud summa, mis nende meetmete põhjal välja maksti, tagasi maksuma, et taastada abi andmisele eelnenud olukord turul. Tagasinõudmine peab hõlmama ajavahemikku, mille jooksul abisaajale eelis anti; see tähendab alates ajast, mil abi

⁽²³⁾ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 12. juuli 1973, komisjon vs. Saksamaa, C-70/72, EU:C:1973:87, punkt 13.

⁽²⁴⁾ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 14. september 1994, Hispaania vs. komisjon, liidetud kohtuasjad C-278/92, C-279/92 ja C-280/92, EU:C:1994:325, punkt 75.

⁽²⁵⁾ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 17. juuni 1999, Belgia vs. komisjon, C-75/97, EU:C:1999:311, punktid 64 ja 65.

⁽²⁶⁾ Nõukogu 13. juuli 2015. aasta määrus (EL) 2015/1589, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 kohaldamiseks (ELT L 248, 24.9.2015, lk 9).

anti abisaaja käsutusse, kuni abisumma tegeliku tagasimaksmiseni. Tagasimakstavad summad hõlmavad intresse kuni abisummade täieliku tagasimaksmiseni. Asjakohase kohtupraktika kohaselt tuleb sissenõutavaid intresse arvestada alates abi tegelikust kättesaadavaks tegemisest ⁽²⁷⁾.

- (131) Komisjon on aga järeldanud, et seda osa HDSi tootmisest, mis puudutas sõjavarustust, võib pidada ELi toimimise lepingu artikli 346 lõike 1 punkti b kohaldamisalasse kuuluvaks. Kuna 1. ja 3. meetmega kaasnes kasu tootmise sellele osale, siis neid aluslepingu riigiabisätete kohaselt ei hinnata. Seetõttu on vaja riikliku rahastamise summad mõlema tootmispoole, st sõja- ja tsiviilotstarbelise tootmise puhul kindlaks teha, et oleks võimalik välja selgitada kokkusobimatu abi summa, mis tuleb tsiviilpoolelt tagasi nõuda.
- (132) Et eraldi raamatupidamise puudumist arvestades kindlaks teha, millises ulatuses 1. ja 3. meetme puhul tuvastatud riigiabi tsiviilotstarbelisele tootmisele kasu tõi, tugineb komisjon asjakohase praktika ⁽²⁸⁾ põhjal asendusnäitajatele, võttes arvesse HDSi sõja- ja tsiviilotstarbeliste toodete müügi jaotust ning määrates 1. ja 3. meetmest tuleneva eelise selle põhjal.
- (133) Komisjon leiab, et on asjakohane kasutada Kreeka ametiasutuste esitatud andmeid sõja- ja tsiviilotstarbeliste toodete müügi osakaalude kohta aastatel 2004–2011 (vt põhjendus 24), sest need hõlmavad ajavahemikku, millal meetmeid võeti. Sellel ajavahemikul moodustas sõjaotstarbeline toodang 94,34 % müügist ja tsiviilotstarbeline toodang 5,66 % müügist.
- (134) 1. meetme puhul tähendab see, et riigiabi, mida anti seoses tsiviilotstarbelise tegevusega ja mis tuleb kokkusobimatu abina tagasi nõuda, vastab 5,66 %-le summast, mis arvutati majandusliku eelise määramise meetodi abil, mida on selgitatud 2004.–2006. aastal võetud laenudele antud garantiide puhul põhjenduses 89 ja 2007.–2011. aastal võetud laenudele antud garantiide puhul põhjenduses 91. Eelis materialiseerus väiksemate makstavate garantiitasudena. Seetõttu leiab komisjon, et abi oli abisaaja käsutuses ajal, mil algne HDS pidi garantiitasusid maksma (enne jagunemist tsiviil- ja sõjaotstarbeliseks HDSiks).
- (135) 2011. aastal garanteeritud laenude osade asjus, mida ei kasutatud, ⁽²⁹⁾ teeb komisjon järgmised tähelepanekud seoses laenu põhisummaga, mida peaks kasutama põhjenduses 91 kirjeldatud meetodi puhul ⁽³⁰⁾. Kuna Kreeka võttis omale kohustuse anda garantii kogusummale 40 miljonit eurot, tuleb arvestada, et garantii anti 40 miljonile eurole. Ajal, mil Kreeka riik selle kohustuse võttis, sai HDS tõepoolest juriidilise õiguse saada abi lähtuvalt 40 miljoni euro suurusest summast, mis pidi laenatama. Kuna HDS ei võtnud aga laenu kogu 40 miljoni euro suuruse summa ulatuses, tuleks pidada väljamakstuks üksnes seda abisummat, mis garanteeritud laenudena tegelikult laenati, nimelt laenu nr 10 puhul 7 095 858 eurot ja laenu nr 11 puhul null eurot. Seega, kuigi antava abi kogusumma (isegi kui seda välja ei makstud) tuleb tühistada, ⁽³¹⁾ on tegemist üksnes summaga, mis on praeguseks tegelikult välja makstud nende garanteeritud laenude põhjal, mida tuleb kasutada laenu põhisummana tagasinõutava summa arvutamisel põhjenduses 91 kirjeldatud meetodi kohaselt ⁽³²⁾.
- (136) 3. meetme puhul on tagasinõutava abi summa 8 953 593,86 ⁽³³⁾.
- (137) Komisjon leiab, et tagasinõudmisel kehtiv intressimäär tuleb arvutada nende kuupäevade põhjal, millal abi tegelikult iga meetme puhul (garantii või kapitali suurendamine) kättesaadavaks tehti või materialiseerus.
- (138) Ühtlasi on komisjon sarnase juhtumi puhul ⁽³⁴⁾ leidnud, et kokkusobimatu abi peaks tagasi maksma üksnes abi saanud ettevõtte tsiviilotstarbeline osa, tagamaks, et tagasimaksmisel ei kasutata vahendeid, mis muidu sõjaotstarbelisele tegevusele kasu tooksid ⁽³⁵⁾.

⁽²⁷⁾ Kohtuotsus, Üldkohus, 30. jaanuar 2002, Keller ja Keller Meccanica vs. komisjon, T-39/99, EU:T:2002:19, punktid 106–109.

⁽²⁸⁾ Vt komisjoni 24. märtsi 2009. aasta otsus riigiabi C 47/2005 (ex NN 86/2005) kohta, mida Kreeka on andnud ettevõtjale Hellenic Vehicle Industry SA (ELVO), ELT L 118, 12.5.2010, lk 81, põhjendused 55–60.

⁽²⁹⁾ Loomulikult kohandatuna, nagu kirjeldatud põhjenduses (134), et kajastada üksnes tegevust, mis pole sõjaotstarbeline.

⁽³⁰⁾ St kogusumma, millele garantii anti (40 miljonit eurot), ja tegelikult laenatud summa (7 095 858 eurot) vahe. Vt põhjendused (92)–(94).

⁽³¹⁾ St õigus kahele riigigarantiile summas 40 miljonit eurot.

⁽³²⁾ St 7 095 858 eurot.

⁽³³⁾ 158 190 704,21 × 0,0566.

⁽³⁴⁾ Vt ELVO, allmärkus 29 eespool.

⁽³⁵⁾ Vt komisjoni otsus ELVO kohta, *ibid*.

- (139) Kõnealuse juhtumi puhul võtab komisjon arvesse HDSi jagunemist kaheks õigusjärglasest ettevõtteks, sõja- ja tsiviilotstarbelise toodangu HDSiks. Vara ja tootmisvõimsuse jaotuse põhjal (vt põhjendused 54 ja 55) jätkab tsiviilotstarbelise toodangu HDS ettevõtte tsiviilotstarbelise tootmisega. See põhineb eelkõige asjaolul, et tsiviilotstarbelise toodangu HDSile anti üle kogu algse HDSi tsiviilotstarbelise tootmisega seotud vara, sealhulgas tootmisrajatised, masinad, seadmed, transpordivahendid, valmis- ja pooltooted, tooraine ning klientide nõuded seoses algse HDSi tsiviilotstarbeliste toodetega. Tundub, et ka kohustised on jaotatud kooskõlas vara jaotusega sõja- ja tsiviilotstarbelise toodangu HDSi vahel. Seega tuleb 1. ja 3. meetmest tulenev kokkusobimatu abi tagastada, kasutades tsiviilotstarbelise toodangu HDSi tulusid ja vara, ning 1. meetmest tulenev abi, mis oleks edaspidi materialiseerunud, tuleb tühistada.
- (140) Lõpetuseks tuleb komisjon meelde väljakujunenud kohtupraktikas kinnitatut, et asjaolu, et ettevõtjad võivad olla raskustes või pankrotis, ei mõjuta kohustust kokkusobimatu abi sisse nõuda⁽³⁶⁾. Sellistel juhtudel võib abi andmisele eelneva turuolukorra taastamine ja seega ka konkurentsimoonutuse kõrvaldamine olla põhimõtteliselt saavutatav riigiabi tagastamisega seotud kohustise kandmisega võlanimekirja⁽³⁷⁾. Kui riigiasutused ei suuda riigiabi kogusummat sisse nõuda, võib kohustise võlanimekirja kandmine tähendada tagastamiskohustuse täitmist ainult juhul, kui maksejõuetusmenetlus päädib asjaomase ettevõtte likvideerimisega, st tema tegevuse lõpliku lõpetamisega⁽³⁸⁾.

6. KOKKUVÕTE

- (141) 2. meede vabastatakse ELi toimimise lepingu artikli 346 lõike 1 punkti b alusel sama lepingu riigiabi sätete kohasest hindamisest. Ka 1. ja 3. meetme osad, mis on suunatud HDSi sõjaotstarbelisele tootmisele, vabastatakse ELi toimimise lepingu artikli 346 lõike 1 punkti b alusel sama lepingu riigiabi sätete kohasest hindamisest.
- (142) Kuna 1. ja 3. meetmega kaasnes kasu HDSi tsiviilotstarbelisele tootmisele, kujutavad need endast riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses. Kreeka andis seda riigiabi ebaseaduslikult, rikkudes ELi toimimise lepingu artikli 108 lõiget 3, ning see on siseturuga kokkusobimatu. Summad, millega toetati HDSi tsiviilotstarbelist tootmist, tuleb tagasi maksta.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Riiklik toetus, mida Kreeka andis 2003. aastal ettevõttele Hellenic Defence Systems S.A. investeerimiskava rakendamiseks, et ajakohastada Aeghioni tööstusrajatis, vabastatakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 346 lõike 1 punkti b kohaselt selle lepingu riigiabi sätetele vastavast hindamisest.

Abi, mis anti ettevõttele Hellenic Defence Systems S.A. i) 2004.–2011. aastal antud riigigarantiide kujul ja ii) riigi osalemise kujul ettevõtte kapitali suurendamises 2011. aastal, vabastatakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 346 lõike 1 punkti b alusel sama lepingu riigiabi sätete kohasest hindamisest ulatuses, milles meetmed olid seotud ettevõtte sõjaotstarbelise tootmisega.

Artikkel 2

Ulatuses, milles meetmed olid seotud ettevõtte tsiviilotstarbelise tootmisega, oli abi, mida Kreeka andis ettevõttele Hellenic Defence Systems S.A. i) 2004.–2011. aastal antud riigigarantiide kujul ja ii) riigi osalemise kujul ettevõtte kapitali suurendamises 2011. aastal, ebaseaduslik, rikkus Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 lõiget 3 ning oli kokkusobimatu siseturuga.

⁽³⁶⁾ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 14. september 1994, Hispaania vs. komisjon (Merco), C-42/93, EU:C:1994:326, punkt 33. Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 17. november 2011, komisjon vs. Itaalia, C-496/09, EU:C:2011:740, punkt 72.

⁽³⁷⁾ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 29. aprill 2004, Saksamaa vs. komisjon (SMI), C-277/00, EU:C:2004:238, punkt 85.

⁽³⁸⁾ Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 11. detsember 2012, komisjon vs. Hispaania (Magefesa), C-610/10, EU:C:2012:781, punkt 104 ja selles viidatud kohtupraktika.

Artikkel 3

1. Kreeka nõuab artiklis 2 nimetatud kokkusobimatu abi tagasi abisaaja õigusjärglasest ettevõtjalt Hellenic Civilian Production Systems Industrial Commercial Ltd.
2. Tagasinõutavatelt summadelt arvestatakse intressi alates kuupäevast, mil need anti abisaaja käsutusse, kuni nende tegeliku tagasimaksmiseni.
3. Intressi arvutatakse liitintressina vastavalt komisjoni määruse (EÜ) nr 794/2004 ⁽³⁹⁾ V peatükile ja määrusele (EÜ) nr 271/2008 ⁽⁴⁰⁾, millega muudetakse komisjoni määrust (EÜ) nr 794/2004.
4. Kreeka tühistab kõik artiklis 2 nimetatud abi väljamaksmata maksed alates käesoleva otsuse vastuvõtmise kuupäevast.

Artikkel 4

1. Artiklis 2 osutatud abi nõutakse tagasi viivitamata ja tõhusalt.
2. Kreeka tagab käesoleva otsuse rakendamise nelja kuu jooksul pärast selle teatavastegemise kuupäeva.

Artikkel 5

1. Kahe kuu jooksul pärast käesoleva otsuse teatavastegemist esitab Kreeka järgmise teabe:
 - a) abisaajalt tagasinõutava abi kogusumma (põhisumma ja intressid);
 - b) käesoleva otsuse täitmiseks juba võetud ja kavandatud meetmete üksikasjalik kirjeldus;
 - c) dokumendid, mis tõendavad, et abisaajale on antud korraldus abi tagasi maksta.
2. Kreeka teavitab komisjoni käesoleva otsuse täitmiseks võetud riiklike meetmetega seotud edusammudest, kuni kogu artiklis 2 osutatud abi on tagasi makstud. Ta esitab komisjoni taotlusel viivitamata teabe käesoleva otsuse täitmiseks juba võetud ja kavandatud meetmete kohta. Ta esitab ka üksikasjalikud andmed abisaajalt juba tagasi saadud abisummade ja intressi kohta.

Artikkel 6

Käesolev otsus on adresseeritud Kreeka Vabariigile.

Brüssel, 20. november 2017

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Margrethe VESTAGER

⁽³⁹⁾ Komisjoni 21. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 794/2004, millega rakendatakse nõukogu määrust (EL) 2015/1589, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 kohaldamiseks (ELT L 140, 30.4.2004, lk 1).

⁽⁴⁰⁾ Komisjoni 30. jaanuari 2008. aasta määrus (EÜ) nr 271/2008, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 794/2004, millega rakendatakse nõukogu määrust (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 93 kohaldamiseks (ELT L 82, 25.3.2008, lk 1).

III

(Muud aktid)

EUROOPA MAJANDUSPIIRKOND

EFTA JÄRELEVALVEAMETI OTSUS

nr 226/17/COL,

19. detsember 2017,

millega vabastatakse Norra kohustusest kohaldada teatavate liikide suhtes Euroopa Majanduspiirkonna lepingu I lisa III peatüki 1. osa punktis 2 osutatud õigusakti (nõukogu direktiiv 66/401/EMÜ söödakultuuride seemne turustamise kohta) [2018/564]

EFTA JÄRELEVALVEAMET,

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna lepingu (edaspidi „EMP leping“) I lisa III peatüki 1. osa punktis 2 osutatud õigusakti, nimelt

nõukogu 14. juuni 1966. aasta direktiivi 66/401/EMÜ söödakultuuride seemne turustamise kohta ⁽¹⁾ (edaspidi „direktiiv 66/401/EMÜ“), eriti selle artiklit 23a,

mida on kohandatud EMP lepingule EMP lepingu protokoll nr 1 punkti 4 alapunktiga d, järelevalveameti ja kohtu asutamise kohta sõlmitud EFTA riikide vahelise lepingu artikli 5 lõike 2 punktiga d ning järelevalveameti ja kohtu asutamise kohta sõlmitud EFTA riikide vahelise lepingu protokoll nr 1 artikli 1 lõike 1 punktiga c, artikli 1 lõikega 2 ja artikliga 3,

võttes arvesse 3. juulil 2017 Norra esitatud taotlust,

ning arvestades järgmist:

- (1) Direktiivis 66/401/EMÜ on sätestatud teatavad söödakultuuride seemnete turustamist käsitlevad sätted ning artiklis 23a on sätestatud, et EMP riigi võib vabastada täielikult või osaliselt kohustusest kohaldada kõnealust direktiivi teatavate liikide suhtes, kui tema territooriumil kõnealuste liikide seemneid tavaliselt ei toodeta ega turustata.
- (2) Norra esitas 3. juulil 2017 taotluse (dokument nr 864007), et ta vabastataks kohustusest kohaldada direktiivi 66/401/EMÜ 22 uue liigi suhtes, mis lisati kõnealusesse direktiivi komisjoni 1. detsembri 2016. aasta rakendusdirektiiviga (EL) 2016/2109 (millega muudetakse nõukogu direktiivi 66/401/EMÜ seoses uute liikide lisamisega ja botaanilise nimega *Lolium x boucheanum* Kunth), ⁽²⁾ millele osutatakse EMP lepingu I lisa III peatüki 1. osa punktis 2, kuna kõnealuseid liike Norras tavaliselt ei toodeta ega turustata.
- (3) Sellest tulenevalt ning kuni need tingimused püsivad, tuleks Norra vabastada kohustusest kohaldada direktiivi 66/401/EMÜ sätteid kõnealuste liikide suhtes.
- (4) Selline vabastamine ei tohiks piirata Norras selliste seemnete turustamist, mis on toodetud vastavalt direktiivile 66/401/EMÜ mõnes teises EMP lepingu osalisriigis.
- (5) Käesoleva otsusega ettenähtud meetmed on kooskõlas EFTA veterinaar- ja fütosanitaarkomitee arvamusega,

⁽¹⁾ EÜT 125, 11.7.1966, lk 2298/66.

⁽²⁾ ETL L 327, 2.12.2016, lk 59.

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Norra on käesolevaga vabastatud kohustusest kohaldada Euroopa Majanduspiirkonna lepingu I lisa III peatüki 1. osa punktis 2 osutatud õigusakti, nimelt nõukogu direktiiv 66/401/EMÜ (söödakultuuride seemne turustamise kohta), välja arvatud selle artikli 14 lõige 1, järgmiste liikide suhtes:

- *Biserrula pelecinus*
- *Lathyrus cicera*
- *Medicago doliata*
- *Medicago italica*
- *Medicago littoralis*
- *Medicago murex*
- *Medicago polymorpha*
- *Medicago rugosa*
- *Medicago scutellata*
- *Medicago truncatula*
- *Ornithopus compressus*
- *Ornithopus sativus*
- *Plantago lanceolata*
- *Trifolium fragiferum*
- *Trifolium glanduliferum*
- *Trifolium hirtum*
- *Trifolium isthmocarpum*
- *Trifolium michelianum*
- *Trifolium squarrosum*
- *Trifolium subterraneum*
- *Trifolium vesiculosum*
- *Vicia benghalensis*

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud Norrale.

Artikkel 3

Käesolev otsus on autentne inglise keeles.

Brüssel, 19. detsember 2017

EFTA järelevalveameti nimel

esimees

Sven Erik SVEDMAN

kolleegiumi liige

Helga JÓNSDÓTTIR

ISSN 1977-0650 (elektroniline väljaanne)
ISSN 1725-5082 (paberväljaanne)

Euroopa Liidu Väljaannete Talitus
2985 Luxembourg
LUKSEMBURG

ET